

Izhaja vsak
četrtek

Published every
Thursday

NAŠ DOM

Ilustrovan tednik za izobrazbo, gospodarstvo
in zabavo slovenskih delavcev v Ameriki.

Naslov:-

Address:

261 E. 10th St.
New York City

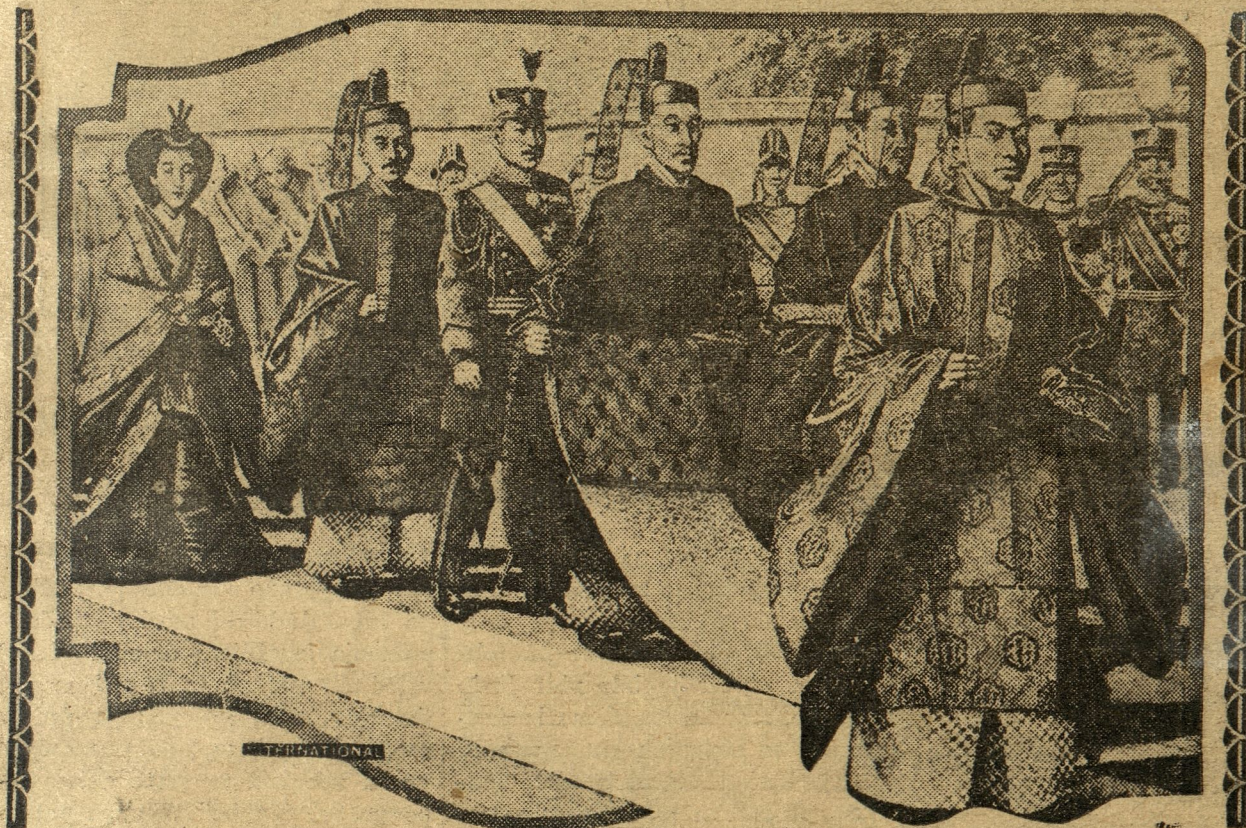
Tel. Orchard 0140

Letnik — Volume I

New York, N. Y. March 13. 1924. — 13. marca 1924.

Št. — No. 1

POROKA JAPONSKEGA PRESTOLO NASLEDNIKA

Zgornja, nenavadna in značilna slika nam predstavlja poročno svečano t. j. ženitve japonskega prestolonaslednika. — Vsi gostje so bili oblečeni v tradicionalni japonski narodni noši. — Na čelu spreveda je stopal princ Hirohito. Na koncu spreveda je videti vis. kont. Iryja, velikega kancelarja. Sredi spreveda je general Nara, dočim je princesinja v ozadju na desni.

NEČLOVEŠKI UMOR TREH OSEB ŽENSKA--TIGRA

V mali vaški hiši so našli prebivalci nečloveško umorjene tri osebe. — Dve je morilec-lunatik ustrelil, dočim je tretji osebi z nekim topim orožjem strl glavo. — Morilca iščejo sedaj oboroženi vaščani.

Linden, 11. marca. — Danes ponoči so bile tukaj umorjene tri osebe, Mr. in Mrs. Thom Whalley in Mrs. Mabel Morse. Splošno se sodi, da je izvršil umor kak slaboumen človek. Zakonca sta bila prestreljena skozi glave, dočim je bila Mrs. Morse pobita s kladivom ali kakim drugim težkim orodjem.

Ta umor spominja v marsikakem oziru na umor iz leta 1922., ko je bila umorjena Miss Frances Kimball, ki je bila do smrti pretepena v kleti svoje hiše.

Na večer umora je šla Mrs. Morse z vrčem po mleko v vaško mlekarjo. Ker se ni vrnila ob navadnem času, je šel Howard Smith, ki je bil uslužben pri Morseu, pogledat, kaj je, da je ni. —

Na domu Whalleyev je našel vsa vrata zaprta. Odprl je odzunaj kuhinjsko okno, toda nasproti mu je udaril oblak dima. Nato je poklical sosede, nakar so vdrl v zadnja vrata.

V spalnici male hiše so našli vaščani troje trupel, ležečih na tleh. Preko trupel je bilo vrženih nekaj kadečih se rjuh, ki so še tlele. Pohištvo in preproge so bile prepojene z oljem, da bi hitreje gorele. Teme glave Mrs. Morse je bilo deloma odbito.

Takoj po tem strašnem umoru se je zbrala tropa vaščanov, ki so težko oboroženi začeli preiskovati bližnjo okolico in hoste za zločinca, o katerem dozdej še ni sledu.

Zverinska mati je pekla z razbeljenim železom svojega lastnega otroka.

Včeraj je bila pred newyorškim sodiščem obsojena na tri mesece težke ječe Mrs. Josephine Ferger, ki je poznana sedaj pod imenom 'žena brez duše'.

Ta nečloveška žena in mati je v decembru lanskega leta z razbeljenim železom pekla in mučila svojo sedemletno hčerko — Pavlino. Ko je prišel drž. pravdnik slikati porotnikom njeno zverinsko grozovitost, se je ženska onesvestila. Obravnava je dognala, da je mučila poleg svoje hčerke tudi svojega 13letnega pastorka Mihaela. Tudi njega je mrcvarila z razbeljenim železom ga suvala z visokimi petami svojih čevljev ter ga stradala.

Strašna nesreča v rudniku

Ob priliki grozne eksplozije v rudniku, je izgubilo 173 premogarjev svoje življenje. Reševalno moštvo je neprestano na delu, toda njegovi reševalni uspehi so majhni.

Salt Lake City, Utah, 10. marca. — Dne 8. marca se je primerila v rudniku v Castle Gate velika eksplozija, tekom katere je izgubilo 173 premogarjev svoje življenje. Z reševalnim delom so morali kmalu prenehati, ker so 3000 čevljev globoko pod zemljo zadeli na plamene. Vsako upanje, da bi bilo mogoče še kake ljudi žive rešiti, je splavalo po vodi.

Celih 24 ur je reševalno moštvo hrabro delalo ter prodiralo skozi strupene pline in preko razvalin. Deset mož reševalnega oddelka je omamila plin in se nahajajo sedaj v zdravniški oskrbi v bolnici.

Dvorana neke bolnišnice je bila izpremenjena v mrtvašnico. Ko so pričeli z reševalnim delom so upali, da se jim bo posrečilo rešiti več še živih ljudi, toda ko so zadeli v globini 3000 čevljev na požar, so vedeli, da je vsako nadaljnje delo brezuspešno.

Trupla, katera so spravili dozdaj na površino, so bila zelo pokvarjena. — Vsi so imeli strašne rane. Eden je bil obglavljen.

Rudnik je last Utah Fuel Co., in je bil opremljen z modernimi aparati. Eksplozija, ki je zagradila vhode ter s tem odrezala zrak pot v notranjost rudnika, je nastala najbrž vsled vnetja premogovega prahu in plinov.

Izvršilo se je troje eksplozij. Prvo je bilo slišati kakor oddaljeno grmenje topov; trenotek pozneje pa je druga strahovita eksplozija vrgla ruševine v razdalji ene milje preko doline. 20 minut zatem pa je bilo čuti tretjo razstrelbo, ki je razbila in vrgla v zrak glavni vhod.

DVA NOVA AMERIŠKA KARDINALA.

Iz Rima je prišla novica, da bo dne 24. marca papež Pij XI. v tajnem konzistoriju podelil nadškofu Patriku J. Heyes iz New Yorka in George W. Mundelein iz Chicago, Ill., kardinalske klobuke.

Oba cerkvena dostojanstvenika sta se v soboto 8. t. m. odpeljala s parnikom Berengaria preko Cherbourga v Rim.

Značilno pri tem je, da sta bila oba nova kardinala rojena v

New Yorku, kjer sta tudi dovršila svoje študije.

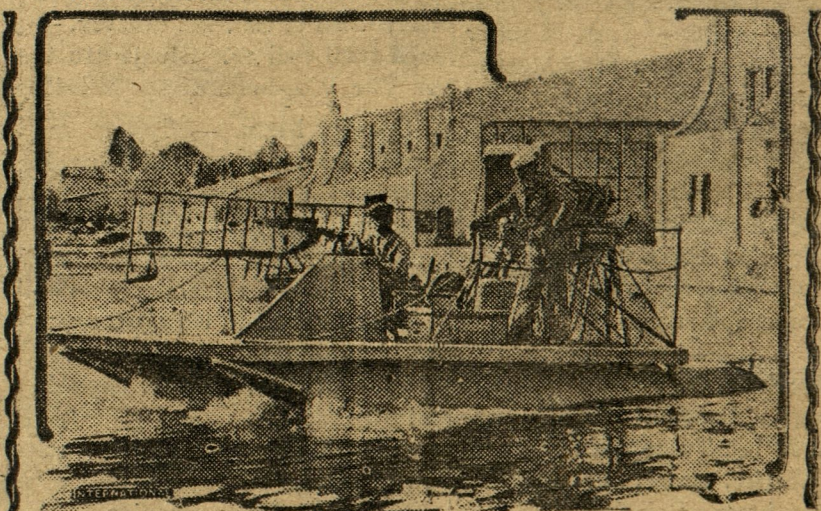
ATENTAT NA TROCKIJA.

Berlin, 11. marca. — Poroča se da je bil na Trockija, ruskega vojnega komisarja, poizkušen atentat, in sicer v Eiršu, v Kavkazu, kjer sedaj prebiva.

Tiskarna
NAŠ DOM

261 East 10th St. New York City
je odprta ob delavnikih od 9 dop. do 6 zvečer, ob torkih in četrkih od 9. do pol 8 zvečer, ob nedeljah od 9. dop. do 12. opoldne.

NAJHITREJŠA VOZILA AMERIŠKE VOJNE MORNARICE

V San Diego, Cal., so preizkusili nova majhna vozila ameriške mornarice, katera bodo uporabljali pri reševalnih delih, v sili in potrebi. Ta vozila odrivaj osamo osemnajst palcev vode ter so opremljena z aeroplanskim propelerjem, ki jim daje brzino po 60 milj na uro.

VESTI IZ NAŠIH NASELBIN

OTVORITEV SLOV. NAROD- DOMA V CLEVELANDU.

Preteklo soboto in nedeljo se je vršila v Clevelandu slavnostna otvoritev Slov. Narodnega Doma, moderne in impozantne stavbe, ki je stala skoraj 300.000 dolarjev.

Ob ogromnih množicah naroda se je vršila formalna otvoritev v soboto in sicer ob krasnem solnčnem dnevu, dasi so vremenski preroki napovedovali dež. —

V navzočnosti do 5000 oseb je Mrs. Julija Brezovar z velikim zlatim ključem formalno otvorila Slov. Narodni Dom.

Nato so se odigravali v veliki in krasni gledališki dvorani Narodnega doma krasni prizori. — Mala deklica, hčerka družine Debevc, oblečena kot gorska vila, se je z magično palčico doteknila velikega baržunastega zastora, slednji se je dvignil in na odru je zarajalo preko sto malih deklic in dečkov, ki so prepevali slovenske pesmi.

Mr. Frank Somrak je izpregovoril nato par besed kot otvoritveni govor, nakar mu je sledil kot drugi govornik naš jugoslovanski poslanik, gosp. Trešić-Pavičić, ki se je ob tej priliki pripeljal nalašč za to iz Washingtona. Gospod poslanik je poudarjal, da je videti, da Slovenci ne pozabijo niti v tujini svoje domovine in svojega jezika ter se izrazil, da čakaj otudi še naš narod v domovini jasnejši dnevi. — Za njim je govoil mestni upravitelj Mr. Hopkins ter je izzval s svojim govorom gromovit aplavz.

Pevski zbor Zarja je nato zapel krasno Foersterjevo 'Naš Narodni Dom', nakar so zopet sledili razni govori.

Zvečer se je v spodnjih prostorih vršil slavnostni banket, katerega se je udeležilo več tisoč oseb. Tudi banketu je prisostvoval naš poslanik. — Po banketu se je otvoril slavnostni ples. Prvi ples je veljal 25 dolarjev. Gospodični Josie in Mimie Milavec sta zapele več pesmi. — Popoldne se je vršil velik narodni koncert z obširnimi in izbranim programom. Nastopilo je več pevskih društev, naravnost očaral pa je občinstvo naš slovenski pesnik, pianist in komponist Mr. Ivan Zorman s svojo klavirsko fantazijo. 'Odmevi iz Slovenije' in pa s svojim krasnim solospевom 'Ladje lepe, ladje bele...'. Zvečer je dramatično društvo Ivan Cankar priredilo veseloigro Brat Martin. Naslovno vlogo je izborno igral in pogodil Mr. Louis Truger, znani požrtvovalni in delavni Slovenec v Clevelandu.

Hčerka družine Fabijan je nastopila v krasnem baletnem plesu, in občinstvo jo je nagradilo z burnim aplavzom.

Cleveland, O. V Charity bolnici je umrla Josipina Lustik v starosti 23 let. Tu zapuša soproga, eno hčerko, mater, štiri sestre in in dva brata. Pokojnica je bila rojena v Massillon, O. Umrla je

Mary Miše, stara 399 let, doma iz vasi Rafočce na Gorenjskem. Tu zapuša soproga in pet otrok eno sestrično in enega bratranca, v stari domovini pa mater in dva brata. Pokojnica je bila članica društva Lire. — Družini Josip in Mary Sušnik na Sylvia Avenue v Collinwoodu, sta umrla dvojčka, sinček in hčerka, Josip in Elizabeta, stara 2 meseca in 7 dni. Rojena sta bila 20 minut drug za drugim in istotako sta tudi umrla. Podlegla sta pljučnici. — Umrl je v Clevelandu splošno znani rojak, Ljubljčan, — 'profesor' Zima v starosti 65 let. Pokojnik se je svoječasno mnogo bavil s 'čarovnijo' in magijo ter prirejal v clevelandskih slovenskih dvoranah svoje predstave. Pred leti pa ga je paraliziral mrtvoud, in od tedaj so se pričeli zanj žalostni dnevi. Poleg vseh nesreč se je nekdanj veselemu Zimi omračil tudi um. Sedaj ga je smrt rešila vsega nadaljnjega trpljenja. Tu ne zapuša menda nikakih svojcev ali sorodnikov.

Barberton, Ohio. — V mestni bolnišnici je Mrs. Mary Mekina. — Pri družini Mr. Josip Gabrovšek so dobili malega fantička - prvorojenčka. Tudi pri družini Mr. John Stoparja so pustile vile-rojenice malega fantka.

Waukegan, Ill. — Tukaj je umrl Josip Cankar, in sicer v najlepši moški dobi, star komaj 40 let. Rojen je bil leta 1884 v Veliki Ligojni pri Vrhniki in v Ameriki je bil 19 let, in sicer v Waukeganu. Ponesrečil se je pri delu; padel je s tovornega avtomobila ter čez pet dni poškodbam podlegel.

Gilbert, Minn. — Te dni je pobrala bela žena smrt rojaka Henrika Nose, v cvetju njegovih let, starega komaj 21 let. Pokojni ni bil član nobenega društva.

Drugi rojak, ki je nagloma umrl, je Fr. Brtun, star 30 let. — Njegova smrt je nastopila tako naglo, da je pretresla vso naselbino; v petih minutah je bil zdrav in mrtev. Zdravniki so ga preiskali ter konstatirali, da mu je počila srčna žila.

Browndale, Pa. — Tukaj je umrl rojak Josip Dušak, ki je bil že skoro tri mesece bolan. Umrl je v starosti 40 let ter je bil, tako od domačinov kakor od tujcev, zelo spoštovan. Pokojni zapuša tri otroke in neotolažljivo vdovo. Bil je član več društev, — med temi tudi ameriškega društva The Woodmen of the World.

Crosby, Minn. — Tekom nezgode, ki se je pripetila dne 5. februarja v tukajšnjem rudniku, je izgubilo življenje tudi več Slovencev in Hrvatov. Med ponesrečenimi, so tudi sledeči rojaki: —

Frank Hrvatini, oženjen, zapuša ženo in osem otrok;

John Hlačar, vdovec, zapuša tri otroke;

Mihael Tomac, oženjen, zapuša ženo;

Georg Hočevar, oženjen, zapuša ženo in šest otrok;

MANILA PROTESTIRA

Na sliki je Videti prizor iz ulice v Manili, glavnega mesta Filipinskega otočja, kjer prebivalstvo protestira proti teritorialni vladi.

John Jaklič, oženjen, zapuša ženo in pet otrok;

George Butkovič, zapuša ženo in tri otroke;

Marko Toljan, samec. — Med ponesrečenimi je tudi Anton Slak član društva Aurora.

Pueblo, Colo. — Dne 24. februarja zvečer je bil ubit Josip Perko, star 28 let, doma iz Ambusa na Dolenjskem. Ponesrečil se je, ko je sedel na zadnjem koncu avtomobila, na katerem so vozili železniške tračnice. Težko železo pa ni bilo pravilno naloženo in tako je zunanji del pretehtal onega na avtomobilu. Tračnice so padle z avtomobila, s seboj pa potegnile tudi Perkota, ki je padel pod tračnice, katere so mu strle glavo. Pokojnik zapuša tukaj brata Johna, soprogo in tri male otroke.

Hendersonville, Pa. — Dne 28. februarja je tukaj smrtno ponesrečil Matija Mikolič, in sicer na svojega godu dan. Dobil je notranje poškodbe, katerim je podlegel.

Willock, Pa. — Tukaj sta se poročila Mr. J. Šiflar in gđc. Mary Miklauc. Bilo srečno!

POGUMNA ŽENSKA

Slika nam predstavlja Mrs. Thompson, ženo nekdanjega rudarja, ki je v Londonu in Indiji na lov na tigra.

NEZGODE V PREMGOVNI- KIH.

Razen smrtnih nezgod imamo v premogovnikih Združenih držav povprečno 200.000 poškodb na leto. Rudniški urad ceni, da pomenja izgubljeni delovni čas vsled teh poškodb za 39 milijonov dolarjev manj izkopenega premoga. Računa se, da povzroča vsaka nezgoda te vrste delavcu povprečno izgubo dela za petnajst dni. Ako znaša dnevni pridelek premoga za vsakega delavca štiri tone in velja premog na mestu premogovnika \$3.25 tona, potem znaša povprečna izguba tonaže za vsako nezgodo povzročujočo delno onesposobljenost, \$195. Ako bi v ta račun vključili tudi nezgode, povzročujoče stalno onesposobljenost ali smrt, bi bila povprečna izguba na času in denarju za vsako nezgodo seveda še večja.

Do teh zaključkov je prišel rudniški urad na podlagi posebnih poročil o nezgodah v 200 premogovnikih tekom leta 1923; v teh poročilih je navedena vsaka nezgoda, ki je onesposobila delavca vsaj za ostali del dneva.

Izmed vsakih sto poškodb imamo približno po dve smrtni nezgodi. Smrti, stalna, popolna onesposobljenja in stalna delna onesposobljenja skupaj tvorijo nekaj manj od 5 odstotkov vseh premogovniških nezgod, dočim tvorijo onesposobljenja začasnega značaja 95 odstotkov vseh nezgod.

V bituminoznih premogovnikih je usutje stropa in stene odgovorno za 29 odstotkov vseh začasnih poškodb in za 35 odstotkov vseh izgub časa s strani podzemeljskih delavcev. Poškodbe iz tega vzroka povzročujejo povprečno po 21 dni izgubljenega dela za vsakega moža.

Prevozna sredstva so odgovorna za 28 odstotkov vseh začasnih poškodb in 30 odstotkov vsega izgubljenega delovnega časa.

Eksplodije in požari so odgovorni le za tri desetinke enega odstotka vseh začasnih poškodb in še za manjši odstotek izgubljenega dela. Poškodbe iz tega vzroka povzročujejo povprečno manjši delovnih

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE

Rodbinska drama.

V Mandiževacu pri vinogradu Pridvorski vrt se je koncem januarja odigrala strašna rodbinska tragedija. Posestnik Gjuro Koenig je radi ljubosumnosti zadavil svojo ženo in jo vrgel v vodnjak. Truplo umorjene je našla potem desetletna hčerka Anka. Mož je bil pri odkritju trupla skrajno obupan in je sam pomagal svojo mrtvo ženo vleči iz vodnjaka na površje. Kmalu po pogrebu nesrečne žrtve so pa prejeli orožniki obvestilo, da Eva Koenig ni umrla naravne smrti. Mož je bil nato aretiran in oddan sodišču.

Čaruga in umor hotelir. Schmidta.

Pred približno dvema letoma je bil v Slatini na Hrvatskem izvršen umor nad hotelirjem Dragotinom Schmidtom in nad njegovo soprogo. Sum je padel na nekega Rusa. Nekaj časa po tem zločinu se je zaznalo, da je ta Rus stopil v tolpo roparja Čaruge. Čaruga je to verzijo sam potrdil, in sicer v nekem pismu, ki ga je pisal orožnikom. Tu je navajal, da je ubil harambašo Rada Ratkoviča, nekemu Rusu, članu njegove tolpe, pa je daroval življenje. Sedaj, ko je Čaruga v rokah pravice, so se oblasti ponovno začele zanimati za zločin. Zanimivo je, da prebivalci v Slatini smatrajo Čarugo za glavnega krivca zločina, ker je baš omenjene dni, ko je bil Schmidt umorjen, v njegovem hotelu gostoval neki Čarugi podoben častnik.

Sarajevski vampir.

Čuden dogodek se je primeril nekemu sarajevskemu izvoščku. Ko se je pozno ponoči vračal iz bližnje sarajevske okolice domov in je baš pasiral cesto mimo turškega pokopališča, je zaslišal nenavadno stokanje, ki je sledilo njegovemu vozu. Kočijaž se ni upal ozreti temveč je nagnal konje v divji dir. Toda stokanje ni ponehalo. Končno je pridrvel kočijaž v mesto, kjer je moral radi številnih pasantov počasneje voziti. Kmalu se je zbrala okoli voza velika množica ljudi in šele sedaj se je upal prestrašeni kočijaž ozreti. Nudil se mu je čuden pogled. Na zadnjo stran njegovega voza se je oprijemalo človeško bitje, bledega obraza, s črno brado in v belem plašču. Neznavec, čudni spremljevalec kočijaža, je bil norec Gjorgje Mišoić, ki je pobegnil iz blaznice.

Dobro poplačana zvestoba.

Zagrebski časopis Riječ poroča o zanimivem slučaju, ki se je te dni primeril v Liki. V selu Koljeva se je neka Mandica V., pred tridesetimi leti zaročila z nekim Stevanom R. Nenadoma pa jo je on zapustil in šel v Ameriko. To je Mandica tako užalo stilo, da je sklenila, da se ne poroči z nikomur. Ostala je zvesta svojemu Stevanu. Zadnja leta je živela v velikem siromaštvu s svojo materjo. Pred dnevi pa je dospela iz Amerike vest, da

je Stevan umrl in zapustil Mandici 30.000 dolarjev.

Borba med Kačaki in orožniki.

Dne 10. februarja je prišlo v selu Zagorje na Kosovem do prave bitke med kačaki, ki so bili pod vodstvom zloglasnega Mehmeda Konjaka in orožniki. Kačaki so se zabarikadirali v kulo nakar so jih orožniki naskočili z bombami. Padlo je pet orožnikov in na pomoč je moralo priti vojaštvo iz Pristine in Mitrovice z dvema topoma. Kulo je nato vojaštvo bombardiralo in jo porušilo do tal, vendar je kačakom uspelo, da so pobegnili v nastalem mraku.

Kralj za Jadransko stražo.

Kralj Aleksander je po upravniku dvora nakazal Jadransko Stražo 20.000 dinarjev kot svoj prispevek.

Princ Pavle se preseli v Zagreb.

Princ Pavle in princesa Olga se v kratkem nastanta v Zagrebu. Princ Pavle je baje že v Zagrebu vzel v najem prikladno palačo, kjer je že vse pripravljeno za nastanitev njegove obitelji.

Ogromni zaklad pod skalo.

Po poročilih iz Bazla so našli te dni pod skalo pri Wegsbauu na Švicarskem veliko železno blagajno, v kateri je bil shranjen velikanski zaklad zlata in srebra. Uvedene poizvedbe so po dolgem času dognale, da je bil ta zaklad lastnina slovitega tolovaja in razbojnika Jurija Grasla, ki so ga bili pred sto leti na Dunaju obesili radi številnih tolovajstev in razbojništev. Grasel je bil glavni tolovajev, ki so osobito nadlegovali Česko in bili pravi strah tamšnjemu prebivalstvu. Po njegovi smrti je bila razširjena povest, da je Grasel nekje skril velikanski zaklad in srečen oni, ki ga najde. Sedaj so ga našli.

IZ NEODREŠENE DOMOVINE

Izgnan iz Idrije.

Na idrijski glasbeni šoli je poučeval K. Pahor, diplomiran absolvent konservatorija v Bolonji italijanski državljani, goriški slovenski rojak. Na realni službi je sta dva 'profesorja', ki sta vzela Slovenca Pahorja na piko in sta šikanirala dijake, ki posejajo glasbeno šolo. Te dni je dobil Pahor ki se je vedel v Idriji povsem ko rektno, nenadoma ukaz, da mora takoj zapustiti mesto, in orožnik so ga odgnali. Zastopnik oblasti je na vprašanje, zakaj mora oditi iz Idrije, odgovoril, da zato ker ne zahaja v italijansko družbo! Jalov izgovor!

Iz Postojne

poročajo, da so vojaki te dni dokončali delo v velikem predoru ki nosi ime po predsedniku italijanskega Touring kluba Bertarelliju Predor je dolg pol kilometra in napravlja zvelo med postojnskimi jamami in ono fantastično Črno jamo ter združuje tako dva labirinta na podzemeljski poti 7 kilometrov.

Reke se boje.

Prav veliko je navdušenje vseh pristnih italijanskih prvakov v Istri radi priklopitve Reke k materi Italiji. To navdušenje se izraža po časopisju in na vseh shodih in sestankih ga je polno. Tudi v izredni seji istrskega deželne odbora pod predsedstvom dr. Chersicha (ali ni lepše Kršič?) v Puli so govorniki kar goreli ginjenosti ker je Reka doletela taka sreča. Zelo lepo, da je Reka prišla pod Italijo, ali da bi se kak del Istre priključil Reki, tega pa ne prenese srce istrskih Italijanov, ker vedo, da je v Istri preveč Jugoslovanov. Pri tej misli vgasne vsako navdušenje, pa če drugače še tako gori. Istra mora ostati v sedanjih mejah nedotanjena. Sklenili so nujno resolucijo, da se Istra ohrani v sedanjem obsegu in s pravo blapčevsko ponižnostjo pošljejo to resolucijo Mussoliniju v Rim. Mussolini odloči v tej zadevi, kakor se bo zdelo prav njegovi vladi. Ako pride pod Reko Liburnija s Čresom in Lošinjem, pa se lahko zgodi, da bodo modri gospodje Italijani ob prvi priliki potem razlagali Istranom, kako preudaren in umesten je sklep Mussolinijev.

Napačno razumel.

Sodnik: — Obsojeni ste, kakor ste ravno čuli, na štiri leta ječe. Imate k tej obsodbi kaj prista-viti?

Obtoženec: — O hvala, štiri leta je ravno dovolj.

ŽIVLJENJE BREZ MONOTONIJE

Slika nam predstavlja ženo potujočega časnikarskega poročevalca, Mrs. Eyro Powell. Gornji dve sliki sta bili vzeti v razdobju enega tedna. Na spodnji sliki je videti, kako se solnči in greje v kopalni obleki v Californiji. Dočim jo predstavlja zgornja slika komaj teden dni pozneje v Kanadi, kjer potuje po zasneženi planjavi s sanmi in s pomočjo pasje vprege.

Opozorilo Amerikancem.

Izseljeniški odsek ministrstva za socialno politiko poroča, da prihajajo mnogi, ki se želijo vrniti v Ameriko, osebno k ministrstvu in prosijo, da se jim izda pas s klavzulo za odobren povratak v Zedinjene države. Izseljeniški komisariat v Zagrebu opozarja vse interesente, da v svojem lastnem interesu predložijo svoje prošnje pristojnim oblastim ter da ne prihajajo osebno na ministrstvo.

Smrtna kosa.

Dne 10. februarja je umrl po dolgem in mučnem trpljenju Jan-ko Bajda, pristav železniške direkcije v Ljubljani. Pokojnik je bil izredno sposoben uradnik in navdušen narodnjak. Zapušča vdovo in tri otroke. Umrl je tudi g. Moró, ravnatelj in upravni svetnik zavarovalne družbe Jugoslavija. Pokojnik je bil v Lju-

bljani in Sloveniji znana oseba. Bil je na glasu kot večak v zavarovalni stroki. Užival je radi svoje poštenosti v vseh krogih ugled in spoštovanje.

Času primeren obešenjakov humor.

Uradnik jetnišnice: — Torej jutri boste obešeni.

Delikvent: — Ne, staykam.

TISKARNA — NAŠ DOM

261 E. 10th St. New York, N. Y.

Izvršuje vse društvene, trgovske in druge tiskovine po nizkih cenah. Vprašajte za cene pri nas, predno ste oddali delo drugam.

Menda nikjer na svetu ni razmeroma toliko pritožb o pokvarjenih želodcih, slabi prebavi, izgubljenih apetitih in drugih sličnih nadlogah, kakor ravno v Ameriki. Pri prvih generacijah tujerodcev sicer te pritožbe niso tako številne, toda druge generacije le malo zaostajajo za ostalimi Amerikanci.

Te svoje slabosti se je pričela Amerika v zadnjem času zavedati v precejšnji meri. Gospodinjski, zlasti kuhinjski tečaji se odvijajo na mnogih šolah, ki pridejo v tem oziru v poštev, časopisje — od dnevnikov do mesečnikov — posveča cele kolone ali cele strani vprašanju izboljšanja ameriške kuhinje. Merodajnim činiteljem je namreč znano to, da je slabo gospodinjstvo, zlasti slaba kuhinja, vzrok brezštevilnim družinskim preprirom in nesoglasjem, da iz istega vzroka izvirajo mnoge ločitve zakonov itd. Ako se torej hočejo izboljšati te razmere, je treba odstraniti temeljne vzroke te pomanjkljivosti. To pa se da doseči le s tem, da se ameriško ženstvo potom vzgoje privede do spoznanja, da za srečno zakonsko življenje ne zadostuje samo lepo pohištvo ali lep 'flat' ali prijazen apartment ali mičen 'bungalow', temveč da sloni zakonska harmonija in sreča v prvi vrsti v spoznavanju in izvrševanju gospodinjskih dolžnosti, katere nalaga vsak dom svoji gospodinjji. Gospodinja se mora namreč zavedati, da njej po naravi pripada oskrba njene družine. Tega pravila se mora vsaka hišna gospodinja zavedati in se po njem ravnati. In od tega, v koliko se gospodinja zaveda te svoje naloge, bo v prvi vrsti zaviselo soglasje v njeni družini.

Zgoraj smo že omenili, da pri generaciji tujerodcev gospodarstvo v splošnem, zlasti kuhanju, ne povzroča toliko slabih posledic kakor pri Amerikancih, zlasti onih v velikih mestih, toda vsled tega potreba po gospodinjski izobrazbi med tujerodci, torej tudi med nami, ni nič manjša. Pomisliti namreč moramo, da se obzorje naših rojakov vedno bolj širi in da to neprestano pomnožuje zahteve na njihove domove, torej tudi na domačo kuhinjo. Izbira in različnost jedil, ki se je morda v starem kraju smatrala za veliko, v Ameriki niti izdaleka ne zadostuje, hišni red in njena opora bi se v starem kraju lahko smatrala za vzorno, ne odgovarjata tukajšnjim potrebam. Na podlagi tega je jasno, da mora naša slovenska gospodinja v Ameriki neprestano spopolnjevati svoje znanje in širiti svoje obzorje, ako hoče biti kos svojim nalogam, zlasti onim, katere stavijo nanjo njeni ameriški otroci.

'Naš Dom' si je nadel nalogo, da bo pisal o vsem, kar more pomagati vam, slovensko-ameriškim gospodinjam pri izvrševanju vaših gospodinjskih dolžnosti, ki se množe od tedna do tedna. Od vas, drage gospodinjje, je odvisno, v koliki meri bo Naš Dom mogel izvrševati to svojo važno in težko nalogo. 'Naš Dom' je namenjen vašemu domu, kjer odločuje vaša volja in beseda. Z vašo vsestransko podporo, naročnino in priporočilom vašim prijateljicam, z vašo agitacijo se bo list večal in spopolnjeval, zato apeliramo na vas, slovenske gospodinjje, da po svojih močeh podprete 'Naš Dom', da čimprej pošljete svojo naročnino in da napravite naš list za vaš list.

ZA NAŠE GOSPODINJE

Piše Mrs. L. Zakrajšek.

NATANČNOST PRI KUHI.

Gospodinja se mora zavedati, da je njej pripadla naloga prehranjevanja njene družine in da je dobro in skrbno pripravljena. hrana prvi pogoj za zdravje in splošen dobrobit članom njene družine. Zato je treba kuhi posvečati zadostno pozornost: — predvsem je treba pri kuhi natančnosti. Pripravljanje jedil se mora vršiti po določenih pravilih, ako se hoče doseči res dobra in okusna jed. Treba je vedeti, koliko se mora vzeti te stvari, koliko one, koliko časa je treba mešati, koliko časa pustiti v peči itd. Ako se jedi pripravljajo kar 'pri eni glihi', je izključeno, da bi kuharica, ki kuha po tem receptu, mogla dati res dobre jedi na mizo. Jediti bodo ali preveč kuhane ali premalo, prismojene ali napol suroe.

Kuharica naj ima vedno v kuhinji uro. — Kuharica je enaka lekarnarju: — zdravilo bo le tedaj pomagalo, ako bo pripravljeno natanko po receptu, in jed bo pa le tedaj dobra in okusna, če bo pripravljena po kuhinjskem

receptu.

Različnost jedil.

Ako hoče gospodinja zadovoljiti svojo družino, mora nuditi veliko izpremembo v svoji kuhi. Zato mora gledati, da se lista njenih jedi neprestano množi.

Sezona za jajca.

Sedaj je na trgu mnogo jajc in cena jim je nizka. Naše gospodinjje bi morale izrabiti to ugodnost in zmanjšati ceno domače prehrane, kajti kakor vemo, so jajca zelo redilna ter zaležejo vedno kakor vsako meso. Naloga razumne gospodinjje je, da kuha dobro in kolikor mogoče po ceni. Vsled te okolnosti mora vedno izrabljati ugodnosti trga v prilogo svoje kuhinje.

Večerni obed postnega dne.

Fižolova juha, ocvrte ribe, kruhovi cmoki in gresov šmorn.

Namoči že prejšnji večer skodelico rdečega fižola (Kidney beans), naslednji dan odlij vodo,

v kateri se je namakal, nalij druge vode ter ga deni kuhati. Ko je kuhan, ga pretlači skozi sito. Potem vzemi 2 žlici masti, 2 — 3 žlice bele moke, sesekljaj čebulo ter zarumeni, naredi 'roštanje' ter zalij s fižolovo juho. Prideni lorberjevo pero, osoli, malo popopraj, prilij nekoliko kisa in pusti, da vre pol ure. Predno serviraš, lahko dodaš juhi tudi 2 žlici kisle smetane. V juho zakuhaš lahko nudeljčke, ali pa deniš vanjo na kocke zrezan pražen kruh.

Ribe katerekoli vrste zreži na lepe koščke, povaljaj jih v moki, jajcu in ribanem kruhu ter jih potem ocvrte v masti. Ocvrte zloži na krožnik, na vrh pa deni ocvrt peteršilj.

Kruhovi cmoki. — Zreži tri do štiri žemlje — kolikor cmokov pač hočeš imeti — na kocke, vzemi skodelico mrzlega mleka, 3 cela jajca in to dobro stepi ter polij na rezane žemlje. Potem vzemi 4 žlice moke in jo zmešaj med žemlje, zmoči star, tenak prtič v mrzli vodi in deni to zmes v prtič, katerega na vrhu zavežeš. To deni potem za eno uro kuhati v slan krop. (Kuhaj na način kot štruklje). Potem zreži to na zrezke (šnite), zarumeni nekoliko čebule in zabeli.

Gresov šmorn. — Vzemi tri skodelice mrzlega mleka in namoči skodelico in pol gresa ter pusti namakati eno uro. Prideni 2 celi jajci, malo osoli ter dobro stepi. Deni v kozico 3 žlice masti pusti, da bo prav vroča in potem zlij mešanico na vročo mast ter pokrij in pusti, da se počasi peče. Ko je spodaj rumen, ga obrni ter pusti, da tudi na drugi strani zarumeni. Ko je tudi na drugi strani rumen, ga z vilicami dobro zdrobi, pokrij ter prav počasi še nekaj časa praži. Serviraš ga lahko s solato ali kuhanim sadjem.

in odpade. Seveda je treba vedno paziti na popolno snažnost, — kajti sicer se rana lahko okuži in potem nastanejo neprijetne in nevarne posledice. Gnojenje in zastrupljenje krvi je običajna posledica malomarnosti pri porodu. Pri prvih znakih vnetja popkovine (ako se rana počasi in slabo celi, ako postane koža okrog popka rdeča ali pa se pojavi na površini gnoj) je treba takoj poklicati zdravnika. Osobito pri kopanju in povijanju novorojenčkov je paziti na to, da se popka ne dotaknemo z umazanimi rokami. Najbolje je prevezati popek s suhim, čistim povojem. Povoje se priporoča osobito za to, ker pri mnogih novorojenčkih obstoja nevarnost, da se popek pretrga. — Oprezen in pravilno napravljen povoj pa tako nevarnost običajno prepreči.

Zelo pogosto nastanejo pri novorojenčkih na glavi in obrazu različna spakodranja. Celo pri čisto normalnih porodih — kakor se dogaja pri novorojenčkih — ki so se nekoliko zavlekli, se lahko pojavijo različne porodne otekline, in sicer v prvi vrsti v novorojenčkovi glavi. Taki defekti pa lahko trajajo zelo dolgo, vendar pa niso nevarni za življenje in izginejo slej ali prej sami od sebe. Bolj previdni moramo biti tedaj, ako se koža odrigne ali pretrga, kar je običajno posledica porodov, ko je treba uporabljati instrumente. Tudi te poškodbe na novorojenčku se kmalu zacelijo, ako se pazi na snažnost. Končno je treba opozoriti še na eno okolnost, ki vznemirja zlasti mlade, neizkušene matere. Kmalu po porodu postane namreč novorojenčkova koža rmena in na prvi pogled se zdi, kakor da bi dete obolelo na zlati.

BODOČA MILIJONARKA

PRVI DNEVI NOVOROJENČKA.

Med porodom je vedno prvo pravilo: raje žrtvovati dete kakor mater, to je, raje ohraniti že obstoječe življenje, kakor pa ga spraviti v nevarnost radi šele nastajajočega. Kakor hitro pa je dete rojeno, je treba najprej skrbeti zanj in potem šele za mater, da se prenese eventualna infekcija z matere na otroka. — Največja nevarnost preti detskim očem, ki so za vsako nesnago zelo dovzetne. Zato je treba tudi najprej poskrbeti za novorojenčkove oči. Priporoča se vsakemu novorojenčku vbrizgati v obe očesi po eno kapljico enodstotnega razkroja srebronitrat. Izkušnja uči, da se na ta način prepreči marsikatera očesna bolezen, ki bi sicer povzročila slepoto. Zelo velik odstotek od rojstva slepih je izgubil vid šele po rojstvu, ker so se oči vnele. Dalje je treba pri novorojenčku strogo paziti na popek. Ko je dete rojeno, se počaka nekaj minut da odteče čim več krvi iz posteljice v otroka. Nato se popkovina s čistim prekuhanim trakom dvakrat preveže in prereže. Na detetovem telesu viseči del popkovine se v gotovem času posuši

Gospodična Harriet Hewitt, do nedavno uboga deklica in 'model' za obleke v neki newyorški prodajalni, se je zaročila z milijonarjem Oliver Harimanom, ki se je vanjo zaljubil.

KAKO ZAPRAVLJAJO BANDITJE DENAR

Ni se še posušila kri nesrečnih žrtev na rokah krvoločnih morilcev, ko so se slednji že zabavali po kabareti v družbi lahkoživih plesalk in kurtizank. Morilca sta prirejala v najelegantnejših hotelih svojim prijateljicam lukulske večerje, pri katerih je tekel šampanjec v potokih.

Statistiki so izračunali, da znaša vsota, ki jo naropajo lopovi vsako leto v Ameriki s pomočjo revolverja, bodala in takozvanega 'blackjacka' nič manj nego 20 milijonov dolarjev!

In kako zapravljajo ti lopovi ta priropani denar?

Vsakdo se še spominja strašnega umora, o katerem so poročali vsi listi v Ameriki, namreč umora, ko sta bila v Brooklynu ubita dva bančna uslužbenca, in sicer od lopovov, ki jima niso dali niti prilike, da bi dvignila roke temveč so ju na mestu neusmiljeno ustrelili. Glavna krivca pri tem umoru sta brata Diamond iz Brooklyna, žida, ki sta v družbi nekega Italijana, bančnega uradnika, zasnovala peklenski načrt ropa in umora. Ob tej priliki naj pripomnimo, da se večina newyorških roparjev rekrutira iz vrst židov in Italijanov, in skoro vsak morilec, ki se seznani z električnim stolom, je, če ne Italijan, prav gotovo žid. Mussolini in njegova fašistovska Italija je torej res lahko ponosna na svoje tukajšnje rojake, ki so oblizani s 'tisočletno kulturo', s katero se tako radi ponašajo. Ko so torej detektivi posvetili v to morilno afero bratov Diamond, se je pokazalo, kako ti lopovi zapravljajo priropani denar.

Ko sta dobila Diamond brata soj delež vsote 44.000 dolarjev, ki so bili uropani nesrečnim žrtvama, sta jo naglo popihala iz New Yorka, ker ju je mikala zabava drugih mest, kjer sta nastopala kot pravcata milijonarja. Oblečena po najnovejši modi in v angleških ulsterjih, z drobno palčico v roki, sta se pojavila v Philadelphiji, kjer sta takoj zbudila zanimanje med igralkami, ki pripadajo takozvanemu — 'chorusu'. To so večinoma slabo plačane plesalke, ki ponujajo soje telo in ljubezen vsakemu, — kdor jih plača.

— Joe Diamond je postal milijonar! — je završalo med temi igralkami v Philadelphiji, in res ni mogel nihče dvomiti, da je moral biti Diamond, ki je nosil pri sebi neprestano veliko in debelo rolo bankovcev, silno bogat človek. Pri nekem gledališču, okoli katerega je mlajši Diamond vedno oprezal, je bila najlepša plesalka Miss Norman.

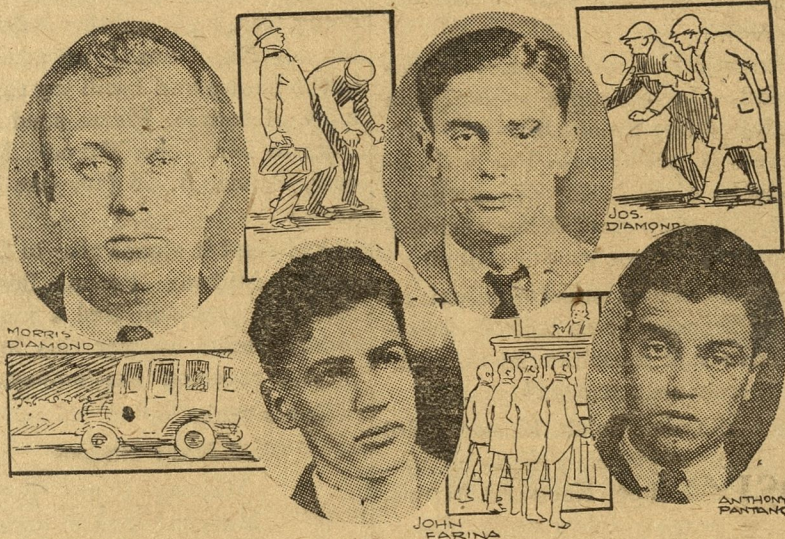
Štiriindvajset ur po strašnem umoru obeh bančnih uslužbencev ko se kri nesrečnih žrtev še ni posušila na njegovih rokah, je mlajši Diamond že prosil plesalko Norman, naj se z njim poroči. Štiriindvajset ur po strašnem zločinu je bil lopov že pripravljen oddrdati na veselo ženitovanjsko potovanje, čigar stroške bi kril z denarjem, ki ga je izpulil iz rok krvavečih žrtev!

Na osebnosti obeh bratov ni bilo ničesar, iz česar bi se dalo sklepati, da pripadata nižinam zločinskega sveta.

Kot že rečeno, elegantno opravljena, sta stanovala seveda v najfinejših hotelih ter se vozila okoli z avto-kabi, in koncem vsake predstave v omenjenem gledališču sta prihajala k zadnjim vratim z velikanskimi šopi rož v rokah, katere sta podarjala deklicam, ki sta jih oboževala. Ko je bila predstava končana, sta povabila na večerjo vso žensko družbo, in šampanjec je tekel v potokih.

V kinoglediščih in drugih dramah vidimo navadno bandite s kadečim se revolverjem v roki, kako se po izvršenem zločinu potuhnjeno skrivajo po slabo razsvetljenih beznicah zločinskega sveta, da uidejo bistrim očem pravice.

Toda v resničnem življenju pa je vse drugače. Morilci in lopovi stanujejo v najelegantnejših hotelih, kjer se zabavajo s plesalkami in drugimi enakovrednimi ženskami.

Brata Diamond, Farina in Pantano, štirje newyorški lopovi, ki so ubili dva bančna uslužbenca ter jima vzeli 44.000 dolarjev.

Newyorško policijo je privedla na sled za banditi plošča avtomobila, katerega so se poslužili banditje, ko so se pripeljali na mesto umora. Številka tega avtomobila je pripomogla policiji, da je izsledila imena obeh bratov in cela stvar je takoj izpočetka kazala, da morata ta dva vedeti kaj več o umoru. Bratov pa ni bilo doma in policija je pričela paziti na telefon v njuni hiši. — Kmalu se je izkazalo, da njen trud ni bil zaman, kajti po telefonu je prihajalo več pozivov in klicov iz daljave, takozvanih — Long distance messages, in sicer pod šifro Sherwood St., — 5296 Philadelphia.

Ko so dospeli newyorški detektivi v Philadelphijo, so seveda takoj poiskali naslov ulice in hiše, ki je imela dotični telefon. Ko so našli hišo, so brez pomisljanja stopili v neki apartment dotičnega poslopja, kjer so našli obe igralki, Miss Joyce Norman in Miss Dorothy Bates. Kakor hitro sta deklici izvedeli, za kaj gre, sta takoj dali detektivom se potrebne podatke ter jim povedali, kje bodo lahko našli oba mlada 'milijonarja'. Nato je kma-

Slika nam predstavlja plavajočo garažo na jezeru Worth, Palm Beach, Fla.

lu sledila aretacija vse roparske družbe.

— Torej je le res, — je rekla gospodična Norman detektivom, — kar mi je pravil Joseph Diamond, da je namreč zapleten v newyorški bančni umor in da od tam izvira njegov denar? Kakšna sramota! Toda, saj ni verjetno! Oba brata sta bila tako vljudna, tako lepo oblečena in tako finih manir! Prav gotovo sem mislila, da morata biti sina kakega milijonarja, ki sledita naši potujoči igralski družbi samo

še nisem poznala! Jaz sem seveda odbila njegovo snubitev. Dejala sem mu, da je nespametno tako govorjenje, ko se poznavata jedva pol ure.

— Ali, dragica, jaz imam posebne vzroke, razumeš, posebne vzroke! Zaupaj mi!

Igralke so seveda opazile, da imata brata mnogo denarja. — Kadar je eden ali drugi obeh bratov plačal večerjo, je vedno vzel bankovce iz velikega zvitka, ki ga je imel v žepu. In imela sta tudi vse navade ljudi, ki so vajeni, da jim nikoli ne zmanjka denarja. Drobiža, ki jima ga je prinesel natakaz nazaj, nista nikoli vzela. Sicer pa sta dajala natakazjem vedno po pet dolarjev napitnine. (Lopova!)

— Miss Norman ima milijonarja. Ona se lahko jutri poroči z milijonarjem, če tako želi, — so govorili člani gledališke družbe, pri kateri je bila gospodična Norman. — Nikoli nismo videli večjih zapravljalcev kakor sta bila brata Diamond, celo na newyorškem Broadwayu ne.

Nekega večera, ko sta priredila brata Diamond v hotelu Lorraine party za svoji dve prijateljici, je postal mlajši brat jako zaupen. Povabljenih je bilo več oseb in pari so plesali v sobi. Josip Diamond pa je poklical Miss Norman k drugi mizi, kjer je tudi sam sedel poleg nje.

Prišel je natakaz in Josip Diamond je plačal račun. Preostanek je malomarno porinil natakazju, ki je denar urno spravil. Mlada igralka, radovedna, kakor so večinoma vse ženske, je nato povzela:

— To mora biti čudovito, če je človek milijonar, kakor si ti, in če ima vedno toliko denarja. Toda čemu mi ne poveš kaj več o sebi, Joe?

— Oh, moja draga, — je odvrnil Josip, — življenje ni tako lahko, kakor si ga ti predstavljaš. Res je, mnogo denarja imamo, toda težko smo ga dobili. Mnogo denarja, kakor ga imava midva, povzroča tudi mnogo skrbi. —

Nato je Josip Diamond naenkrat stegnil obe roki preko mize proti Miss Norman, vzel njeno desnico v svojo dlan ter pričel hitro, nervozno in mrzlično govoriti:

— Ali hočeš vedeti, kaj sva midva, kje sva dobila denar? — je vprašal glasno. — Pravijo, da ni ženske na svetu, ki bi znala o Dalje na 7. strani.

— Prvi večer smo šli mi štirje v neki kabaret, kjer smo večerjali. Ko še nisem niti pojedla, je Josip izbruhnil:

— Dragica, jaz bi se rad poročil s teboj. Sicer sem te šele nočjo spoznal, toda vem, da si ti edina zame. Če si zadovoljna, se lahko poročiva takoj.

— Pomislite, in niti pol ure ga

NAŠ DOM

(Our Home)

Slovenian Weekly issued every Thursday

Owned and published by: NAŠ DOM PUBLISHING CO. Inc.

Dr. M. J. Pleše, Pres.; Anton Šabec, Editor; Ignacij Hudé, Manager

Office: 261 East 10th Street, New York, N. Y.

Slovenski tednik za gospodarstvo, izobrazbo in zabavo. Izhaja vsak četrtek. Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina, ki jo je poslati vnaprej, znaša \$2.00 za vse leto, \$1.00 za pol leta. Dopise, članke, naročnino in sploh vse, kar ima stik z uredništvom ali upravnistvom, naj se pošlje na naslov:

NAŠ DOM, 261 East 10th Street, New York, N. Y.

Tel.: Orchard 0140

Telefon: Orchard 0140

TEMELJNI POGOJI USPEHA

Vsak človek ima pred seboj kak cilj. Na svetu ni človeka, ki ne bi za nečem težil. Ta za tem, oni za drugim, vsak pa želi, da bi do nečesa prišel, nekaj dosegel.

Drugo vprašanje pa je, koliko jih je, ki dosežejo ono, za čemer streme, koliko jih dospe do svojega cilja. Teli je le majhno število. Sicer pa si običajno ljudje ne stavijo previsokih in nedosegljivih ciljev. Le redki posamezniki, izredno veliki duhovi, streme za cilji, ki so videti na prvi pogled nedosežni.

Kje tiči torej glavni vzrok neuspeha večine ljudi? Kaj nam omogočuje uspeh pri našem delu? Imamo li kako pravilo, ki nam brezpogojno jamči za uspeh?

Pred seboj imamo zapiske dela in življenja človeka, ki je uspel. Glejmo torej, komu se ima ta človek zahvaliti za svoj uspeh. To je namreč Henry Ford, milijarder in lastnik največjih avtomobilskih tovarn na svetu.

Tega ne prinašamo zato, da bi ga hvalili, ker je milijonar, niti ne zato, da bi vzbujali v komu željo, da bi postal tudi on tak bogatin. Toda čujmo, kaj pravi Ford sam:

— Od trenutka, ko sem kot dvanajstletni deček videl ta populični vóz, ki je sam tekkel, pa do danes, je bila moja največja in stalna ambicija, da izumim in naredim dober avtomobil. —

Nikakor nočemo trditi, da je samo to pripomoglo Fordu do uspeha, toda lahko rečemo, da je bilo to glavno. Kot dvanajstletni deček si je zadal za cilj svojega življenja, da zgradi dober avtomobil, nakar je težil vztrajno in neumorno za tem svojim ciljem.

Hoditi in stremeti brez kolebanja za svojim stalnim ciljem, ne oziraje se ne na desno, ne na levo, ne brigajoč se za težkoče in zapreke in ne malodušno povešujoč glave radi morebitnega začasnega neuspeha, — to je temeljni pogoj končnega uspeha!

To velja zlasti za nas Slovence in Slovane sploh, ki smo polni idej, ki se ogrejemo za sako novo idejo ter planemo naglo za njo, samo zato, da se istotako naglo zopet ohladimo. Naenkrat bi radi vršili več poslov, a pri tem niti enega prav in dobro ne izvršimo: po naših možganih nam roji stotero misli, toda niti ene ne udelevimo. Poleg tega pa mislimo, da so samo velike stvari vredne naše pažnje.

Popolnoma drugačna pa sta Nemec in Anglosaks. Ta dva ne prezreta niti najmanjše stvari, in ko se enkrat za kako stvar odločita, ne menjavata in ne izpreminjata več svojih odlokov. Zato tudi uspevata, ker morata uspevati.

Zanimivo pa je premotriti tudi vse ostalo, kar je Fordu pripomoglo do uspeha. Priobčiti hočemo nekaj njegovih misli, in sicer tako enostavno, kakor jih je sam objavil v svojih 'Spominih'.

Prvo, kar on priporoča, sta: — delo in štedljivost. On obsoja postopek onih kapitalistov, ki živijo brezposelno v razkošju samo od obresti svojega denarja in ki vale na tuji znoj težino svoje rente. —

— Po mojem mnenju so ti ljudje obsojeni v propast, čim počne večina ljudi razumevati, da v današnjem svetu ni mesta za brezposelne socijalne parazite.

— Zame ni ničesar ogabnejšega kot je življenje brez dela.

— Po mojih mislih ni razloga, ki bi moge popravičiti človeka, da se reši dolžnosti do dela.

— Oni, ki človeški družbi ničesar ne da in ničesar ne prispeva v njen blagobit, naj od nje tudi ničesar ne pričakuje!

— Naloga industrije ne obstoja v tem, da slednja drvi za denarjem.

— Naloga industrije je v tem, da proizvaja potrebno za konsumente, ne pa da tiči za kupičenjem denarja ali za možnimi spekulacijami na proizvodih.

— Proizvajati za človešk opotrebo, se pravi, proizvajati predmete dobre kakovosti in cenejše, predmete, ki naj bodo v korist kupcev, ne pa proizvajati samo predmetov, ki donšajo tovarnarjem velikanske dobičke.

— Na svetu je veliko siromakov in sirot samo vsled tega, ker se uničuje preveč ljudi in preveč človeške sile v proizvodnji nekoristnih stvari, ki ne služijo nikomur.

— Ustilit ipravo proizvodnjo, znači proizvajati ono, kar je

od največjih koristi za bodočnost, in kar je istočasno najpripravnije za vsakdanjo potrebo.

— Trudil sem se vedno, da proizvedem avtomobile z najmanjšim razsipanjem tako materije kakor človeškega dela, in odločil sem se, prodajati proti najmanjšemu dobičku, računajoč pri tem na obsežen trg.

— Ustvaril sem si dvoje pravil, katerih sem se zvesto držal:

1: Nikdar se ne bati bodočnosti in nikoli se klanjati preteklosti! —

2. Postavljati interes konsumenta nad interes proizvajalnika ali tovarnarja.

Sreča Fordova je tudi v tem, ker se bavi s poslom, za katerega je bil ustvarjen in rojen. — Še kot majhen deček sem imel veliko smisla in veselja do mehanike, — pravi sam.

Oni, ki dobro in temeljito opravlja svoje posle, ne bo nikoli imel mnogo tekmecev!

Naši dopisi

Dasi je naš list izšel šele pretekli teden, smo vendar prejeli dvoje dopisov, od katerih nas zlasti veseli dopis naše mlade, tu rojene Slovenke, gospodične Mary Nagode iz Midway, Pa., katerega smo danes prejeli. Ta nad vse ljubki in s toploto spisani dopis se glasi v originalu sledeče:

Midway, Pa.

Gentlemen: —

We received volume one of Naš Dom and as I looked over it and read it, I thought it was a good paper. So I urged my father to take it for one half of a year and I also went around a few of our neighbors explaining and showing them the paper. And by doing this, I got another subscriber for Naš Dom. I am sending in the names and I will try to get more of course. Please send Naš Dom to Mr. John Nagode, Midway, Penna. B. 56 (for one half year.)

And send it please also to Pete Lukan, Midway, Penna., Box 4. Enclosed you will find a money order. Please answer this letter if you received the money.

Yours truly

Miss Mary Nagode,

Midway, Penna. Box 56

Miss Maryca! Kakor smo že zgoraj rekli, nas izrecno veseli vaš ljubki dopis, to tembolj, ker vidimo, da ste kljub temu, da ste rojeni v tujini, vendar vrla in zavedna Slovenka, ki ljubi svoj jezik in svoj dom. Vedite, da ste vi prva dopisnica našega lista in ob priliki se bomo spomnili na to. Natančnejše podatke, katere želite, boste takoj prejeli iz našega upravnistva. Kot svojo sotrudnico, prijateljico in agitatorico vas iskreno pozdravljamo ter želimo, da bi našli med svojimi vrstnicami obilo posnemalk.

Uredništvo.

Greensboro, Pa.

Cenjeno uredništvo: —

Prejel sem prvo številko lista 'Naš Dom' in ob tej priliki bi rad izrazil svoje mnenje.

List, kakršen je Naš Dom, nam je res potreben, zlasti so pri-

vlačne slike. Glavni temelj lista naj bo vedno resnica in želeli bi bilo, da se ne bi mešal v politiko ter s tem sejal sovraštvo in razdor med našimi rojaki. Svoje moči naj posveča list vzgoji naše mladine, ker ta je temelj naše bodočnosti. — Navaja naj naše matere, da slednje vcepljajo v srca svojih otrok ljubezen do bližnjega, ljubezen do dela in do svojega jezika.

To je torej moje mnenje, in kakor razvidim iz časopisa, ne grejo naši nazori daleč vsaksebi.

Hočem se potruditi, da vam dobim par naročnikov, če mi bo mogoče. — Vas pozdravljam

Josip Rodica.

Midway, Pa.

Naznanjam vam, da sem prejel prvo številko vašega lista ter se vam zanjo lepo zahvaljujem. — List se mi v celoti dopade, zato je tudi istega naročim za pol leta. — Vsoto vam pošljem po money order, in sicer \$1.00. List naj se pošilja na naslov: John Žust, Midway, P. O. Box 22.

Ako bo list resnično imel tako vsebino, kakor jo ima prva izdaja, se bo povzpел ter dobil mnogo naročnikov. Ker sem v svoji okolici dobro poznan, bom vaš list priporočal ter upam, da bom dobil dosti naročnikov.

Sprejmite moje pozdrave.

John Žust.

Prva doktorica.

Ker se danes mnogo govori o promocijah žensk in so že tolikim naprtili prvenstvo ženskega doktorata, naj bo kratko povedano:

Piseopia Cornaso, beneška plemenitašinja, je dobila dne 25. junija 1678 od akademije v Padovi naslov doktor. To je bila prva, ki je bila deležna časti in naslova doktor, za katerega se danes ne poganjajo več toliko, vsaj moški ne.

Ali ste se že naročili na ilustriran tednik Naš Dom, ki prinaša zanimivo in poučno čtivo, katero bo vsakemu v korist?

Dr. M. J. Pleše

zobozdravnik

ordinira

242 East 72nd Street
New York City
ob ponedeljkih in petkih
Tel. Rhineland 2065

2399 Silver Street
Ridgewood
Brooklyn, N. Y.
Tel. Fvergreen 1445

POLET OKOLI SVETA

V prvi polovici aprila bodo poleteli ameriški armad. letalci na pot okoli sveta. — Če se bo ta polet posrečil, bodo s tem uresničene sanje najsmelejših fantas tov. — Letala bodo opremljena s kolesjem in pontoni, da bodo lahko pristajala na kopnem in na vodi.

Piše generalni major Mason M. Patrick, šef zračne službe armade Združenih držav.

Ideja o poletu okoli sveta ni kakor ni nova. Že dlje časa so o takem poletu sanjali avijatičarji in drugi entuzijasti, ki so trdili, da bi bil ta polet mogoč, da bi bil zelo težaven. Vprizorilo se je že tudi več tozadevnih poizkusov toda dozdaj so ostali vsi taki poizkusi brez uspeha. Pripomnimo naj, da je že leta 1922 angleški major Blake nameraval poleteti okoli sveta, toda ideja je moral opustiti, ker se je pojavilo preveč težkoč. Ljudje, ki se zanimajo za aiatiko, so vedno govorili o takem podzetju, ki bi tvorilo krono avijatike, in kakor vse kaže, bo letos ta velika ideja uresničena. Za prvenstvo izvedenja tega velikega poleta se bodo kosale Zdr. države, Anglija, Portugalska in morda tudi Francija. — kajti vsaka od teh dežel bi bila ra da deležna slave, ki jo bo deležna tista dežela, katera bo s svojimi avijatičarji prva uresničila te drzne sanje. Načrti drugih dežel glede tega poleta niso posebno znani, toda kolikor se tiče Združenih držav, je gotovo, da je vse tozadevne načrte odobril vojni tajnik, in vodstvo armadne zračne službe se sedaj intenzivno bavi s študijami o rutah, katerim naj bi sledili ameriški avijatiki.

Kakor se glase sedanja poročila, se bo vršil ta polet tekom poletnih mesecev, in začel se bo v prvi polovici meseca aprila. — Določeni so že tudi tipi aeropla-

noV, skaterimi se bo podvzelo ta polet. Teh aeroplanov bo četrto. Armadno zrakoplovno vodstvo upa, da se bo polet posrečil, kakor se je posrečil polet štirih aeroplanov leta 1920 iz New Yorka v Nome, Alaska, in nazaj, in nadaljni polet, ki se ga je udeležilo šest aeroplanov, iz St. Antonia, Tex., v San Juan, Porto Rico.

Od uspešnosti tega poleta bo tudi mnogo odvisna trgovinska, poštna in potniška zrakoplovna služba, in nadalje bodo aeroplani dokazali, koliko so vredni kot narodno obrambno sredstvo.

Aeroplani, ki bodo poleteli na pot okoli sveta, se bodo dvignili v Washingtonu, D. C., odkoder bodo poleteli v Seattle, Washington; od tam v severni smeri ob obali Kanade in Južne Alaske, zatem bodo preleteli Aleutiansko otočje ter preko posesti Japonske; nato bo šel njih polet ob obali Kitajske, francoske Indokine, preko Siana in Burme, — preko Indije, nato navzgor k Perzijskem zalivu, preko Turčije in Evrope v Anglijo. Od tam bo šla njih smer severno do Islandije, zatem v Grenlandijo ter nato južno ob zapadni obali te dežele do rta Farewell, od te točke pa direkten polet na obal Labradorja. Od tam zopet južno ob kanadski obali navzgor ob toku St. Lawrence reke v Quebec in — Montreal, od te točke pa južno preko New Yorka nazaj v Washington, D. C.

KAKO ZAPRAVLJAJO BAN-DITJE DENAR

(Nadaljevanje s 5. strani.)

hraniti tajnost zase, toda jaz vem, da ti jo znaš. Moje drago dekle, mi smo prišli na nepošten način do tega denarja. Mi smo roparji, bančni roparji. In prav sedaj iščejo mene in mojega brata. . .

Mrzlično so bruhale besede iz njega in vedno glasneje je postajalo njegovo govorjenje.

— Jaz sem bila osupla in prestrašena, — je nadaljevala Miss Norman. Vstala sem od mize ter dejala: — Za božjo voljo, molči vendar, prosim te! Ne govori tako čudno in nesmiselno! S takimi stvarmi se ni šaliti!

— Toda jaz se ne šalim, vse je resnica, kar ti govorim. Oh, draga, jaz ti moram povedati. Moram ti — pojdi z mano, pojdi z mano v hotel, kajti moram ti vse povedati!

In mlada igralka je vstala ter odšla z mlajšim Diamondom. Nato je mladi Diamond tekom vožnje v taksikabu govoril ves čas sam s seboj, kot da se se hoče opravičiti pred samim seboj.

— Moram povedati nekomu, moram! Moj Bog, saj nič več ne

spim, odkar se je to izvršilo! — Moram govoriti, in potem — potem — vem, da mi b oodleglo.

Igralka je šla z Diamondom v njegovo hotelsko sobo, in prisedši tja, je Josip vrgel svoj površnik preko stola. Nato je padel pred igralko na kolena in med jekom izbruhnil:

— Midva z bratom sva zapletena v oni newyorški umor bančnih uslužbencev, — je dejal. — Ljubica, prosim te, razumi me! Težko je bilo meni in bratu. Prvi napad sva vprizorila, ko je bil najin ubogi oče bolan in ko je umiral za rakom. On bi potreboval dve bolniški strežnici, ki bi morali biti izmenjevale se, pri njem noč in dan. Nadalje je potreboval specialista in raznih zdravil. Bil je dolgo časa bolan in nam je zmanjkalo denarja. — Denar je bilo treba dobiti na Vsak način. In z bratom sva šla ven, da ga dobiva. Na ulich sva ustavljala pasante ter jih oropala. Prinesla sva domov denar in očetu je bilo bolje.

— Nato je umrla žena mojega brata ter ga pustila samega z otrokom. Brat je imel velike težave. In tako sva hodila naprej na rop. Upala sva vedno, da se bo najina trgovina obrnila na

bolje, da se bova končno vendar rešila denarnih zadreg. Toda potem se je zgodilo to. Bančna uslužbenca sta bila umorjena. — Še sedaj ju vidim, kako sta se zgrudila, — še sedaj vidim njuno kri. (Ali ni to skrajno značilna filozofija delomrznih lopovov, ki pravita sedaj, da sta kradla in ubijala ljudi zato, da bi pomagala svojemu bolnemu očetu?! Delat naj bi šla, da bi si s poštenim delom prislužila svoj denar! Ker pa sta bila pokvarjena v dnu duše, jima delo seveda ni dišalo, ker je bilo veliko prijetnejše z napanimi tisočaki zabavati kurtizanke, nego štediti ob trdem delu. Opomba uredništva.)

— Strašno je misliti na to, zato ne morem spati. Oh, dragica, poročiva se takoj! Reci da, in ne obračaj se od mene! Dovolj imam denarja za prjetno ženitovanjsko potovanje in za pričetek novega življenja, daleč od tu.

Miss Norman je dejala, da je pogledala osupla mladega moža in da je mislila, da je najbrž več pil kakor je mogel prenesti.

— Joe, ti uganjaš nesmiselne šale, — je rekla. — Gotovo ne misliš tako, kakor govoriš! Čemu pripoveduješ tako strašne reči dekletu, katerega ljubiš, kakor praviš?

— Čakaj, povedati ti hočem, — je odgovoril Joe, — toda nadaljevati ni utegnil, kajti tedaj so se odprla vrata in vstopil je Moris, njegov starejši brat. — Moris je vedno skrbno pazil na svojega mlajšega brata, in zdaj je obstal sredi sobe in mrko gledal, kakor da mu ni bilo všeč kar je videl.

— Ali je res, kar mi je Josip pripovedoval, — je vprašala igralka Morisa. — On pravi, da sta vidva bančna roparja. Trdi tudi, da sta zapletena v oni stra-

šni umor, ki je bil izvršen v Brooklynu.

Moris je prijel igralko pod pazduho ter jo odvedel proti oknu. Tamkaj je pokazal s prstom na svoje čelo, kakor običajno napravimo, če hočemo komu pokazati, da ni kdo pri pravi pameti.

— Ubogi fant je nekoliko bolan na možganih. Odkar je čital v časnikih o onem zločinu, vedno fantazira o tem. Sedaj pa si je pričel domišljevati, da je on storil to. Toda ne verujte mu!

Ko je igralka naslednjega dne prišla iz gledališča, je pronašla, da sta že oba brata odšla iz hotela in s tem tudi najbrž iz mesta.

In s tem so bile končane lukulsko razkošne večerje s šampanjcem in rožami. Na veliko srečo je policija kmalu izsledila in zaprla vso krvooločno tolpo, predno se ji je posrečilo zapraviti vseh 44.000 dolarjev, koje vsoto so uropali nesrečnima bančnima uslužbencema.

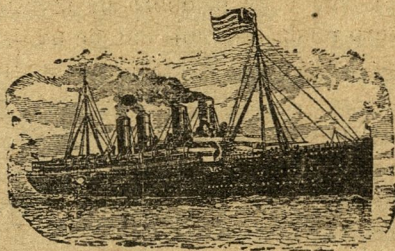
* - *

Pretekli teden pa se je odigral pred newyorškim sodiščem zadnji akt te strašne drame. Oba brata Diamon ter njuna pomagata, bančni uradnik Pantano in neki lopov, po imenu Farina — (oba seveda Italijana), so bili od porote spoznani krivim umora in ropa ter obsojeni v smrt na električnem stolu. Obsojenci so bili odvedeni v jetnišnico Sing Sing, kjer čakajo vsak v svoji mrtvaški celici, da jim bo električni tok pretrgal nit njihovega življenja, kar se bo zgodilo prvi teden v mesecu aprilu.

Raztresenost.

Profesor (k obupani vdovi):

— Kaj, vaš mož je umrl? Tak luksuz bi si bil pri tej draginji vsekakor lahko prihranil.

**AKO ≡
≡ STE
TUDI VI**

med onimi rojaki, ki so namenjeni v stari kraj na pomlad, je v Vašo korist, da pišete naši tvrdki za pojasnila in ji poverite vse tozadevne posle. To bo za Vas pomenilo najboljšo postrežbo, zaradi katere je naša tvrdka splošno znana in priporočana! Imejte to na umu!

RAVNO TAKO JE V VAŠO KORIST, ako nam poverite vse posle, ki so v zvezi z dobavo Vaših sorodnikov in prijateljev iz starega kraja. Naša tvrdka Vam bo izdelala potrebne izjave (affidavite), poslala karto, nudila pomoč ob prihodu v New York itd., kakor je to storila že za številne druge rojake, od katerih so se mnogi javno zahvalili za točno postrežbo. —

POŠILJANJE DENARJA.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene prejemniku na dom ali zadnjo pošto brez vsakega odbitka. Naše cene so vedno med najnižjimi.

Vse pošiljatve se nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejmemo denar.

Denar pošiljamo ali po pošti ali potom brzojavnega pisma, ali po direktnem brzojavu.

Mi pošiljamo dolarje v Jugoslavijo in druge dežele po pošti in brzojavno.

Za obilna naročila se Vam priporoča

SLOVENSKA BANKA

Zakrajsek & Česark

70 - 9th Ave.,

New York, N. Y.

VRAGOVA SOTESKA

Piše Hy att Verrill.

Pet let, — pravi Mr. Verrill, — je bil senor Torres kapetan 'ruralov', to je četa famozne mehikanske gorske policije, ki se rekrutira večinoma iz bivših drznih zločincev in pustolovcev. — Zgodbo, ki je tukaj objavljena, mi je povedal sam senor Torres in jaz jamčim, da je resnična do zadnje podrobnosti.

Spremljan od dveh svojih ruralov sem se vračal od dolge ježe po gorovju Sierre ter jezdil naglo, da dospem do zajtrka v Santo Isabelo.

Moja dva spremljevalca sta še bolj želela nego jaz, da bi čimprej dospeli v malo obmejno vasico, in med ježo sem slišal Joseja, kako je venomer pripovedoval svojemu tovarišu nekaj o neki Isleti, ki je prebivala prej v njegovi rojstni vasi, nato pa se je preselila s svojo družino v Santo Isabelo. Sodeč po njegovem pripovedovanju, se je moral Jose zelo zanimati za to senorito.

— Hola, hola! — je zaklical Louis, ko smo prijezdili na dvorišče male gostilne, ki je stala na periferiji vasi. Ker se na njegov klic ni oglasil noben peon, da bi mu izročil v varstvo svoje konje, je Louis zaklel, nato pa skočil s konja ter stopil v gostilniško vežo.

Toda kakor je vse kazalo, ni bilo nikjer žive duše.

— Modre de Dios! Človek bi mislil, da je kuga razgnala tukajšnje ljudi, — je godrnjal Jose.

Toda naj bo že kakorkoli, dejstvo je le, da se ni prikazal živ človek, ki bi nas vprašal po naših željah in zahtevah. Ko smo izprevideli, da je tukaj vse čakanje zaman, smo obrnili konje ter odjahali po prašni poti naprej, v notranjost vasi.

Sredi vasi je stala mala cerkev pred katero se je gnetla vse vaško prebivalstvo, ki je gestikuliralo in kričalo, kakor da se svet podira. Zgoditi se je moralo nekaj važnega, toda predno sem mogel vprašati, kaj imajo, nas je množica zagledala in naslednji trenotek so bili ljudje že pri naših konjih. Obešali so se nam za stremena, kričali, gestikulirali in se smejali, tako da smo mi trije osupli strmeli, brez najmanjšega pojma, kaj pravzaprav hočejo ti ljudje. Tedaj pa se pojavi med množico pater, ki je takoj, čim nas je zagledal, stopil k nam.

— Senores, — je dejal, ter se pri tem dvorljivo priklonil, — dvakrat ste nam dobrodošli v naši majhni vasi. Rurali so znani po vsem svetu radi svoje hrabrosti, in prišli ste baš v uri naše potrebe, kakor da vas je sam Bog poslal, v odgovor na naše molitve. Počastite me, prosim, in stopite v moje stanovanje, — kjer vam bom, dočim boste zajtrkovali, povedal, kaj nas teži.

Mi smo razjahali ter vrgli vajeti konj najbližje stoječim peonom, nakar smo stopili za patrom v njegovo stanovanje. — Dočim smo zajtrkovali, s katerim nam je postregel gostoljubni duhovnik, nam je zadnji pripovedoval čudno zgodbo o — 'Diablo Canonu' ali 'hudičevi soteski'.

— Glejte, — je dejal pater ter

odprl polkna okna, ki je bilo za nami. — Poglejte skozi okno in videli boste Diablo Canon, ki je izvor vsega našega trpljenja in zla.

V zelenem ospredju precej oddaljenega gorovja se je videlo sotesko, po kateri se je vila nalik srebrnemu traku mala reka. Stegne te soteske, visoke skoraj 2000 čevljev, so štrlele skoraj navpično v zrak.

— Tam leži izvor vsega našega trpljenja, — je ponovil duhovnik. — Kako daleč za gorovjem se razteza ta soteska, tega nihče ne ve, kajti-pol milje oddaljenosti od vhoda se soteska naglo zavije, in ni ga človeka, ki bi se drznil dalje, izvzemši starega Dominga, ki se je pred mnogimi leti drznil dalje v sotesko, ko je iskal izgubljene ovce, toda vrnil se je ves strgan, sestradan in napol blazen. Odtistihmal je ljudstvo izpremenilo staro ime soteske, ki se je prej glasil Canon Negro, v Canon Diablo.

Naše ljudstvo je prej živelo v miru, paslo svoje črede ter obdelovalo svoja polja in se le malokdaj zmislilo na sotesko, ki jo vidite tam. Leta so pretekla, odkar je umrl stari Domingo, in dasi malo ljudi veruje v nadnaravna bitja, ki baje prebivajo v soteski, vendar se ogibljejo soteske, kajti vedeti morate, da se v našem gorskem ljudstvu pretaka kri Aztekov, v katerih je bila globoko ukoreninjena vera v duhove.

— Pred približno šestimi meseci sta Donu Mateu — tukajšnjemu posestniku zmanjkalo iz njegove črede dva vola. Don Mateo ju je šel iskat in ob tej priliki je videl, da vodi njuna sled naravnost v sotesko. Mateo je šel v sotesko, toda komaj je prišel kakih dvanajst jardov v njeno notranjost, mu je upadel pogum in vrnil se je v vas, da si zagotovi pomoč svojih prijateljev. Dva njegova prijatelja — Canova in Machado — sta ga spremila nazaj v sotesko. Prišedši tja, so hrabro vstopili ter prodirali naprej, neprestano oprezajoč okoli skal, če ne bi morda kje ugledali sledov izgubljene živine. Dokler so možje lahko videli nazaj skozi vhod vasio in zeleno naravo, ni bilo baš slabo, toda čutili so, da bo težje tedaj, ko bodo zavili v sotesko ter izgubili vhod izpred oči.

Mateo je hotel, da bi šli naprej, njegova dva prijatelja pa sta mu prigovarjala, naj puste govedo in se vrnejo. Trdila sta, da če bi bila vola v soteski, bi se bila gotovo sama vrnila, če pa sta postala plen kake divje zveri ali kakega zlega duha, je pa vsak trud itak brezuspešen.

Ko so tako govoril in ugibali, je njihovo govorjenje votlo odmevalo od soteskinih sten. Naenkrat pa je Canova, ki je ravno-

kar govoril, mahoma utihnil in prebledel, dočim sta postala tudi obraza njegovih tovarišev smrtnobleda.

Izza sotesknega ovinka se je razlegalo pošastno tuljenje, sedaj više, sedaj niže, dokler ni glas polagoma odmril.

Trije možje so se brez besede obrnili ter stekli proti izhodu soteske, kjer so skočili na svoje konje, ki so jih imeli tam privežane, in v diru odjezdili.

Ko so prjezdili v vas, so povedali prebivalstvu, kaj so doživeli v pošastni soteski in med pripovedovanjem so se neprestano preplašeno ozirali prot soteski, kakor da se bo zdajzdaj pojavila tam kaka strašna pošast.

Po tem dogodku je poteklo nekaj mesecev, ko je neke noči rančer Gonzales začul hrup v svojem koralu (ograjen prostor za živino, kakršni so običajni v Mehiki in na ameriškem Zapadu). Planil je iz hiše proti koralu, — tam pa ga je neznan lopov udaril po glavi ter pobil na tla, tako da je izgubil zavest. Ko se je zopet ovestil, je pronašel, da mu je zmanjkala njegova najlepša živina in s srebrom okovano sedlo.

Rančer je moral v poseljo, njegovi prijatelji pa so se odpravili na zasledovanje zločincev. — Zopet so v svoje začudenje opazili, da vodijo sledovi spet v sotesko. Dasi so bili med zasledovalci hrabri možje, ali iz strahu pred nekim nadnaravnim, ki baje prebiva v soteski, so se obrnili ter odjezdili domov.

Misterija je postajala vedno bolj resna in skoraj vsako noč je zmanjkalo nadaljne živine; zdaj govedo, zdaj ovce ali prešiči. — In sled je vedno vodila v sotesko. Dasi so bili prebivalci razjarjeni vsled neprestanih izgub in tatvin, se ni vendar nihče drznil ničesar ukreniti, kajti vsi so bili prepričani, da cela stvar ne gre naravnim potom, marveč da ima neka nadnaravna sila svoje roke vmes.

Stvar je postajala od dne do dne slabša. Naši judje so obubožali, polja so postala zanemarjena, in vendar ga ni človeka, ki bi se drznil dvigniti prst proti silam, ki baje gospodarijo v soteski.

Ali senorji, nisem vam še vsega povedal. Pred dvema dnevo- ma je izginil z doma Pablo, deset letni deček. Njegov starši ter prijatelji so ga iskali vsepovsod, po dolgem in brezuspešnem iskanju pa so se prepričali, da je šel isto pot kakor vse ukradeno blago, — v sotesko. Dečkov oče je eden najhrabrejših ljudi v vasi, senorji, in svoječasnno je služil pri ruralih, uprav kakor zdaj vi. Ne boječ se niti roparjev, niti demonov, je prisegel, ko so ga njegovi tovariši pri vhodu v sotesko zapustili, da bo šel sam iskat svojega otroka. Opogumnjeni vsled njegove srčnosti so se mu pridružili še nekateri njegovi prijatelji in odšli so v sotesko. Kmalu ob vhodu v sotesko so našli nekaj krp dečkove obleke. Štirje možje so, težko oboroženi pogumno korakali naprej, dokler niso dospeli skoraj do mesta, — kjer se soteska zavije. Tukaj pa je Juanove tovariše zapustil pogum, in izjavili so, da ne gredo

dalje. Majaje z glavami so možje zamišljeno gledali za dečkovim očetom, ki je zavil sam v notranjost soteske ter jim izginil izpred oči.

Minute so potekale, o prijatelju ni bilo ne duha ne sluha. Tako je poteklo približno četrto ure, ko je v soteski naenkrat nekaj strašno zatulilo, takoj za tem je počil strel, nato pa se je zaslísal človeški krik. Sekundo pozneje se je prikazal izza ovinka v divjem teku Juan, smrtnobledega obraza in prestrašeno bulječih oči. Ne da bi ga njegovi prijatelji vprašali po vzroku njegove groze, so tudi sami planili za njim ter se ustavili šele, ko so prišli v dolinico, ki je ležala pred soteskinim vhodom.

Brez sape so potem prispeli v vas, in vse, kar je mogel Juan odgovoriti radovedni množici, je bilo: — O, santa Maria! Ta groza, ta groza!

Ko je prišel končno nekoliko k sapi, je povedal ljudem, kako je šel v sotesko ter hodil naprej, dokler ni zagledal nenadoma pred seboj velikanske pošasti, ki je stala med skalami. Za trenotek je bil tako prestrašen, da ni mogel obrniti oči od nje. Nato pa se je oglasilo iz demonovih ust ono strašno tuljenje, ki so ga slišali tudi prijatelji, ki so ostali v bližini soteskega vhoda. — Tedaj so se Juanu naježili lasje na glavi, vrgel je od sebe puško, ki je priletela na skalo ter se izprožila, se obrnil ter zdrvil proti izhodu.

Tako se je torej primerilo, senorji, da ste nas našli danes na trgu zbrane, kajti ravno danes se je dogodilo to, o čemer, pripovedujem. Ali nisem imel prav, ko sem dejal, da vas je sam Bog poslal, senorji? Nihče se ne drzne v to proketo sotesko, dasi ni dvoma, da mora biti deček notri, bodisi živ ali mrtev.

Mi smo tiho poslušali to čudno zgodbo, ki nam jo je pripovedoval pater, in na nas je naredila velik vtis.

Ko je hotel pater nadaljevati, ga je Jose prekinil in vprašal:

— Oprostite mi, padre, kdo pa je tisti mož, o katerem pravite, da je bil nekoč rural, pa pusti sedaj svojega sina, da trpi ali celo umira v soteski?! Kakor se mi zdi, mora imeti zelo malo poguma.

— Ah, — je odgovoril duhovnik, — vi ne veste, kaj govorite, moj sin. Ako še niste bili v soteski, kako morete torej vedeti, kaj je tam. Rečem le to, da je Juan Minas pošten in hraber mož.

— Juan Minas? — je zaklical Jose ter skočil kvišku. — On je oče Islete. Pri vseh svetnikih, če je treba iti do konca soteske, jaz pojdem! Vstani, Louis, tu ni izgubljati časa!

Jose in Louis sta pograbila vsak svoj sombrero (širokokrajen mehikanski klobuk), ter planila na dvorišče k svojim konjem, popolnoma pozabivši, da sem jaz njun poveljnik.

Ko je Jose tako nenadoma planil kvišku, se je dobri pater osupel sesedel na stol ter strmел za mladim človekom, ki je stekel na dvorišče. Ko sem tudi jaz

vstal, da stopim za njima, sem se doteknil patrove roke: — Oprostitute mu, oče, — sem dejal. — Kakor vidite, je deček Pablo, ki je bil odveden v sotesko, brat njegove izvoljenke, zato se je izpozabil ter odšel, ne da bi vam izkazal spoštovanje, ki vam ga je dolžan.

Duhovnik se je nasmehljaj, nato pa vstal ter me pospremil do vrat.

— Ničesar nimam oproščati, moj sin, — je rekel. — Jose je mlad in srčan in po njegovih žilah polje vroča kri njegovih azteških pradedov. Samo Bog daj, da bi bil uspešen in da ga Isleta ne bi izgubila!

Ko sem stopil na dvorišče, sta Jose in Louis baš sedela na konja ter pri tem popolnoma pozabila, da imam tudi jaz tukaj svojo besedo.

— Hej, vidva, — sem zaklical, — ali jo mislite popihati kar na svoj račun? Per Dios! Človek bi mislil, da sta umazana vakvera (pastirja), ne pa rurala, ki bi morala poslušati povelja svojega kapetana!

Jose me je pogledal. — Motite se, kapitano mio, — je dejal ter se nasmehnil, — midva samo čakava vaših povelj.

Naslednji trenotek smo zasedli konje ter odjezdili z dvorišča, nakar smo se v diru pognali proti soteski. Ko smo prejezdili že pol poti, smo zaslišali za seboj klice, in ko smo se obrnili, smo opazili Juana, dečkovega očeta, ki je galopiral za nami, v namenu, da se nam pridruži. Tako smo prijezdili do soteskega vhoda, kjer smo razjahali ter privezali konje. Nato smo skrbno preiskali svoje karabinke, — preizkusili 'mašete' (kratke, široke mehikanske sablje), če gredo rade iz svojih nožnic ter stopili proti vhodu. Notri je vladala tišina in nič ni motilo našega prodiranja.

Toda glej, ko smo zavili okoli ovinka, smo začuli oni strašni glas, o katerem so govorili ljudje, da je glas pošasti, in čutili smo, da so se nam naježili lasje ter da nas je stresel mrz po hrbtu. —

Za sekundo smo obstali kot okameneli na mestu, nato pa je izbruhnil Louis v glasen grohot.

— Amigo Juan, — je zaklical Louis, — prav malo vzroka ste imeli, da ste se bali tega demonna. Ta demon je mrtev že več kot dvatisoč let.

Naslednji trenotek smo zagledali strašno stvar — in v hipu mi je bilo vse jasno. Juanov 'demon' je bil starinski, takozvani žvižgajoči ali tuleči iz kamna izklesani malik, velikanske obsežnosti, kakršnih je najti nebroj po Mehiki. Ti starodavni maliki so ostali še izza azteških časov ter so nalašč tako izklesani, da 'tulijo'. V hrbtu imajo namreč izdolbeno votlino, v katero se lovi veter, ki povzroča, da gre skozi usta dolgo, čudno žvižgajoče tuljenje.

Komaj smo dobro dospeli pred kamenitega malika, ko se je za njegovo kamenito maso naenkrat zablistalo in sekundo nato je počil strel, ki je pošastno odmeval od soteskinih sten.

Mi smo se brez pomisleka, in

stinktivno, stisnili med skale, in hip nato sem zagledal za malikom senco, na katero sem brez pomišljanja ustrelil. Poleg mene je stal Louis, katerega sem slišal mrmrati: — Indijanci!

Tako je preteklo skoraj deset minut, ne da bi se na naši ali oni strani kaj genilo, nato pa je Jose previdno dvignil svoj sombrero na puškini cevi nad skalo. Ker ni tudi zdaj počil noben strel, se je Jose dvignil ter stopil na steno, tako da ga je bilo lahko videti daleč naokrog. Tudi zdaj ni počil strel in čutili smo se primeroma varne, kajti bili smo prepričani, da so se Indijanci umaknili. Stopili smo okoli kamenitega idola, tam pa nenadoma obstali. Za kamenitim malikom je ležal v luži krvi človek, in sicer ne Indijanec, temveč belec.

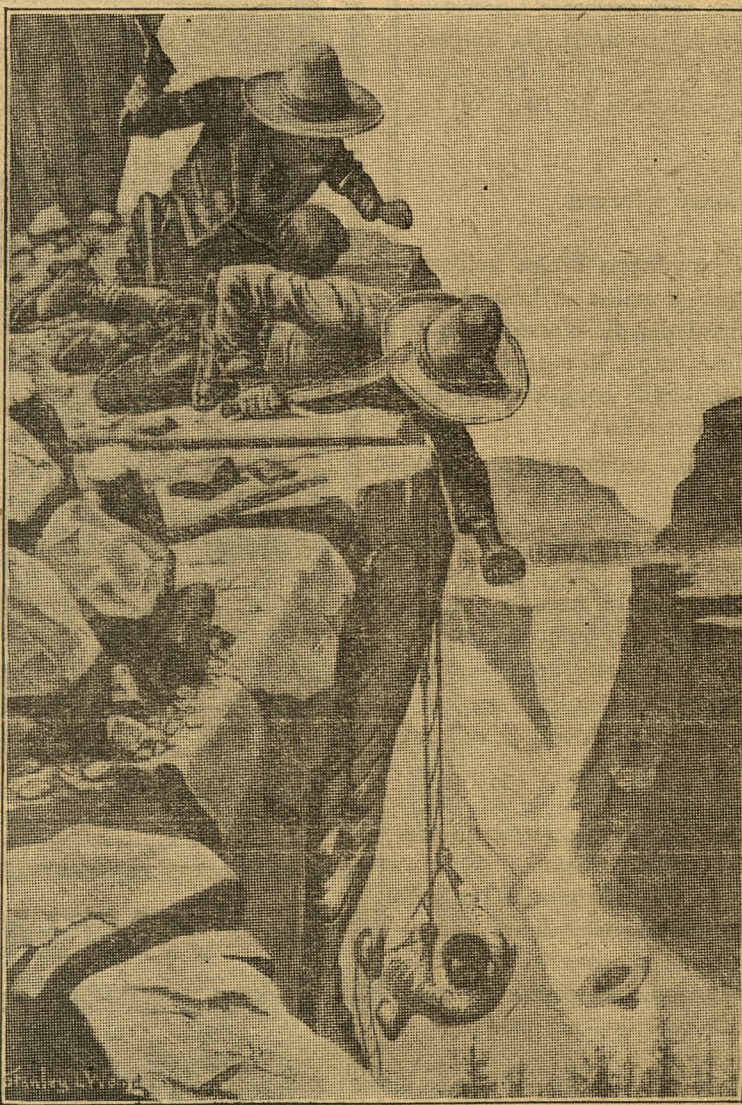
— Carrajo! — je zaklical Jose, — torej niso bili to Indijanci!

On in Louis sta nato obrnila truplo, ki je ležalo na obrazu, na

je zmanjkalo municije.

Stopil sem v votlino, katero sem odkril v steni soteske, in ko sem naredil kakih deset korakov se je pričela votlina širiti. Ker nisem vedel, kakšno presenečenje me morda čaka notri, sem zaklical svojim spremljevalcem, naj mi slede. V duplini so bile v skalo vsekane stopnice ali boljše — opore za noge, ki so vodile navzgor. Mi smo se povzpeli po tehstopnicah, in kmalu smo zagledali dan nad seboj. Še nekoliko plezanja navzgor, in dospeli smo na kamenito planoto vrh kanjona. Od tod je bil krasen razgled daleč naokoli in v daljavi približno dvanajstih milj je bilo videti neko vas. Pred nami je padala stena soteske skoraj navpično kakih tisoč čevljev v globino. O banditih pa nikjer nobenega sledu.

— Per Dios! Saj vendar niso preskočili prepada, ker za to bi morali imeti krila, — je rekel Louis. Roparji so morali zaviti

Jose je presekala vrvi, se sklonil p reko roba ter zažugal nesrečnemu banditu s pestjo.

hrbet, in tedaj smo vsi kakor iz enega grla vzkliknili: — Pedro Maqui!

Da, brez dvoma! Pred nami je ležal mrtev famozni in prošlil bandit, ki je že dolga leta širil med prebivalstvom strah in grozo in katerega so rurali že dolgo iskali. Njegovo življenje je končala kroglja iz moje puške, toda njegovi tovariši so pobegnili ter se nam izmuznili v zadnjem hipu iz rok, kar nas je tako razjarilo, da smo takoj pričeli prodirati v temno sotesko, ki se je raztezala onkraj kamenitega idola.

Nekoliko dalje smo opazili votlino, kjer so bila ležišča banditov.

— Tukaj so njihove puške, senor kapetan — troje jih je. Najbrž so jih pustili, ker smo jih zalotili nepričakovano in ker jim

ali na levo, ali na desno. Pojdi ti, Jose, proti jugu, dočim bom jaz pogledal proti severni strani.

Še ko je govoril, je stopil proti robu planote, se nagnil naprej, tako da sem se že bal, da bo izgubil ravnotežje, ter pogledal doli. — Pojdite z menoj, prijatelji, okoli teh pečin se bo dalo iti navzdol, — je rekel in v naslednjem trenotku nam je izginil izpred oči. Mi smo hiteli naprej in ravno še ugledali Louisa, ki je zavil okoli neke skale, ki je stala kakih 50 jardov pred nami. Nahajali smo se na nekaki ozki stezi, kjer je bil vsak korak nevaren. Trenotek nato je počil strel, in toliko da nismo padli preko trupla našega ubogega tovariša, katerega je podrla banditova kroglja. Nekako sto jardov pred seboj smo ugledali postavbo bandita, ki se je naglo umikal po ozki stezi.

Z jezo na obrazu je Jose dvignil svojo puško k licu ter pomeril, toda predno je utegnil sprožiti, sem mu jaz udaril puškino cev kvišku. — Za božjo voljo, ne streljaj, Jose, ali ne vidiš, da ima bandit dečka seboj?!

In res smo opazili, da ima bandit pri sebi malega Pabla, ki je brcal in tolkel okoli sebe, da bi se rešil banditovih pesti, ki so ga trdno držale. Naslednji trenotek se je dečku res posrečilo oprostiti se banditovih rok, in ker se je s silo izpulil, se je opotekel in padel na tla. Tisti hip pa je že počil strel iz Josejeve puške, in bandit je strmoglavil v globino. Juan je skočil nato naprej in v naslednjem trenotku je že držal v objemu svojega sinka. — Hitro, senorji, — je zaklical deček, — še en bandit je pred vami, a ta nima puške.

Jaz in Jose sva planila naprej ter dospela do prostora, ki je bil, izvzemši ene strani, od vseh strani obdan z visokim skalovjem. Na oni strani, ki je bila prosta in ki je padala navpično navzdol, pa sva opazila dvojce med skalovje zabityh klinov, ob kateri je bila privezana lestev iz vrvi.

Z Josejem sva legala na trebuhe in previdno pogledala dol.

Daleč pod seboj sva opazila nekega moža, ki je hitro plezal navzdol po lestvi, katera se je zelo zibala s svojim živim bremenom sem in tja, ker ni imel mož nobene opore ob steni, katera je bila vzbočena na notranjo stran.

Jaz sem potegnil svoj revolver, da bi ustrelil na bandita, toda živo nihalo pod menoj ni bilo nikak siguren cilj. Ko sem premišljeval, kaj mi je učiniti, je Jose potegnil iz nožnice svojo 'mašeto' ter z enim mahljajem presekala eno od obeh vrvi.

Radi nenadnega stresljaja, ki ga je povzročila presekana vrvi, je le malo manjkalo, da ni bandit odletel z lestve, ki se je sedaj ker jo je držala samo ena vrvi, še bolj zibala. Bandit spodaj je dobro vedel, kaj mu je usojeno, zato je zatulil z glasom blazne groze. Lestev z na smrt prestrašenim banditom na njej se je zibala nad brezdnom sem in tja, Jose pa je srepo strmел navzdol, kakor da se naslaja ob pogledu na duševne muke bandita. Jaz sem mu ukazal, naj preseka še drugo vrvi ter tako z enim mahljajem konča banditove muke, a on se ni zmenil za moj ukaz. Ob mislih na njegovega ubitega tovariša in prijatelja Louisa je v Joseju vzvalovila kri njegovih pradedov, grozovitih Aztekov. — Zato se je v divjem veselju sklanjal preko roba ter žugal nesrečnemu banditu s pestjo.

Jaz nisem mogel tega več gledati in obrnil sem se v stran. — Naslednji trenotek pa sem začul udarec Josejeve mašete in istočasno oddaljen, nečloveški in grozopolni krič. Eksekucija je bila končana. . .

NA STANOVANJE

vzamem gospoda z zajtrkom ali brez njega. Zračna in čista soba.

Joe Skrabe,

2391 Hughes St. Ridgewood. L. I.
Telephon: Evergreen 0933

MOJI DOŽIVLJAJI V TIBETU

Spisal Sven Hedin, slavní raziskovalec nepoznaní delov sveta
Prevel — A. Š.

Ko smo prispeli v zadnjo vas Ladak okraja, smo priredili majhno poslovlino slavlje. K nam so prišli kmetje in kmetice iz okolice; veselo so plapolali ognji v temni noči, in piščalke so zapiskale k vselemu plesu.

Nato smo šli naprej. Na zasneženem pasu Narsinik-la se je zgrudil prvi konj. Nekaj dni za tem smo prebredli reko Tsang-tseno ter prispeli že v pokrajine, v katere zaidejo kvečjemu samo še lovci. Imen ti kraji nimajo nikakih in mesta, kjer smo taborili, sem mogel na svoji karti zaznamovati samo s številkami. Zadnje ime je bilo ime pasu Tsang-lung-jogma, in predno smo dospeli do vrha, smo morali pretrpeti velike muke, kajti njegov 5780 metrov visoki greben je najvišji vrh Kora-Korum gorovja.

Toda kakšen pogled se nam je nudil tam gori! Koncem nebosklona je dvigala silna Himalaja v zrak svoje večno bele vrhove, ki so se srebrno bleščali v solncu; večne snežne poljane so se svetlikale v modrikastem sijaju in na ledenikih so se v vseh mavričnih barvah odbijali in lomili solnčni žarki. Dolgo sem stal tako zamaknjen in kakor v sanjah strmel nad to krasoto. Pred mano se je dvigalo najvišje gorovje sveta. Na severu je štrlelo v zrak Kwelun gorovje, proti vzhodu in jugovzhodu pa so se razprostirale tibetanske pustinje, v katerih tajne sem nameraval sedaj prodreti. Na daljnem jugovzhodu, severno toka reke Brahmaputre, leži velika bela praznina, ki čaka na zemljevidih Azije, da se jo izpolni. In to je bil cilj mojega sedanjega potovanja.

2. Smrt v volčjih žrelih ali konec v jezeru.

Dne 15. septembra smo dospeli do zapadnega brega velikega jezera, katerega je krstil neki angleški raziskovalec za Lake Lighten. Toda še vedno nismo bili v nepoznani deželi. Komaj smo tu razpeli svoje šotore, je že prišlo onih deset mož, ki smo jih najeli kot posebne gonjače in vodnike najetih pomožnih konj, k meni, kjer so padli na kolena in prosili po svojem govorniku:

— Gospod, usmili se nas in nam dovoli, da se vrnemo nazaj domov!

— Kaj naj to pomeni? Saj ste obljubili, da nas boste spremljali mesec dni! Ali mislite prelomiti svojo dano besedo?

— Odpusti nam, gospod! Nastopila je zima, ki nam bo umorila naše konje. Če gremo še naprej, do Ješil-Kel, tedaj bomo na povratku gotovo vsi pomrli, kajti naš provijant zadostuje samo za deset dni. Dovolj nam torej, da se vrnemo domov.

— Ali boste našli pot in ste gotovi, da imate dovolj provijanta za povratek?

— Da, gospod.

— Torej vrnite se. Manuel in oba Radšputa tudi ne moreta prenašati klime, zato je najboljšje, da gredo tudi ti z vami.

S tem zmanjšanjem naše karavane je bil Muhamed Iza zelo zadovoljen in dva dni pozneje so se dotičniki poslovili od nas. — Jaz sem jim izročil svoje fotografske plošče s posnetki slik, kolikor sem jih dotedaj vzel, dalje zbirko kamenja in pismo na moje indske prijatelje, v katerem sem izrazil prošnjo, naj pošljejo za mano vso pošto preko Gyangtse in Sigatse.

S tem slovesom je bila pretrgana zadnja vez, ki nas je še vezala z zunanjim svetom; sedaj smo bili prepuščeni samim sebi, — prosti vseh vohunov in radovednežev, in pot v Tibet je ležala odprta pred menoj.

Šli smo naprej ob jezeru in jaz sem porabil priliko v to, da sem se odločil za vožnjo po jezeru, na kateri me je spremljal Rehim Ali. S seboj nisva vzela ne provijanta ne vode, ko naju je nenadoma presenetil vihar, tako da sva si le z največjo težavo rešila golo življenje. Končno bi pa bila kmalu še na bregu zmrznila, da naju ni našel Muhamed Iza ter naju privedel nazaj v taborišče. Toda ta preizkušnja me ni oplašila, da ne bi tudi naslednjega dne, ko smo bili višje gori ob jezeru, poizkušal svojih mornarskih zmožnosti v svojem zločljivem angleškem čolnu na jadro. Prvič sem hotel izmeriti globino jezera, in obenem naj bi bile tudi moje tovarne živali za nekaj časa rešene tovara, ki bi ga drugače tvoril čoln. Zopet je bil moj spremljevalec Rehim Ali, kateremu se je pridružil še moj tajnik Robert. Karavana je taborila ob zapadnem bregu. Mi smo odjadrili proti severu, ali sedaj smo bili toliko previdni, da smo vzeli seboj provijant in pitno vodo. Muhamedu Izi sem naročil, naj odpotuje s karavano proti južnemu bregu, in če nas ne bi že tamkaj našel, naj zakuri velik ogenj ter pošlje za nami svoje ljudi. —

Jezero je bilo zelo plitvo in voda tako slana, da se je krmilo in čoln in sploh vse, kar je prišlo z vodo v dotiko, prevleklo s skorjo solnatih kristalov. Na jezerskem dnu je bilo blato in vegetacija na debelo pokrito s kristalno soljo, in cela masa se je tako strdila, da so bili njeni robovi ostri kot nož. Čolnu, ki je bil zločljiv in narejen iz neprodušne jadrovine, bi kaj lahko postali ti ostri grebeni nevarni in morda celo usodepolni, zato smo morali v začetku zelo daleč bresti in porivati čoln pred seboj, preden smo se mogli vkrcati. Največja globina, ki sem jo premeril, je znašala 16 metrov.

V malem zalivu na severnem bregu smo stopili na kopno, da bi zajtrkovali. Čajna posoda, voda, čaše, sladkor, vse je bilo pri roki, samo na čaj smo pozabili, kar pa nas ni pripravilo v slabo voljo.

Nato smo čoln zopet porinili previdno v vodo ter razvili jadro, kajti zapihal je močen veter. Veter je postal kmalu tako jak, da se je pričelo valovje peniti, in, kar je bilo še mnogo slabše, — na zapadu so se prikazali vrtnčasti oblaki prahu, ki so pomenjali — po naših včerajšnjih izkušnjah — vihar.

— Master — je rekel Robert, ki me je vedno tako nazival, — ali ne bi bilo najpametneje, iti na kopno, predno pridivja vihar? Za obrežnimi skalami smo varni in pred solnčnim zatonom tudi še lahko nabereimo dovolj kuriva.

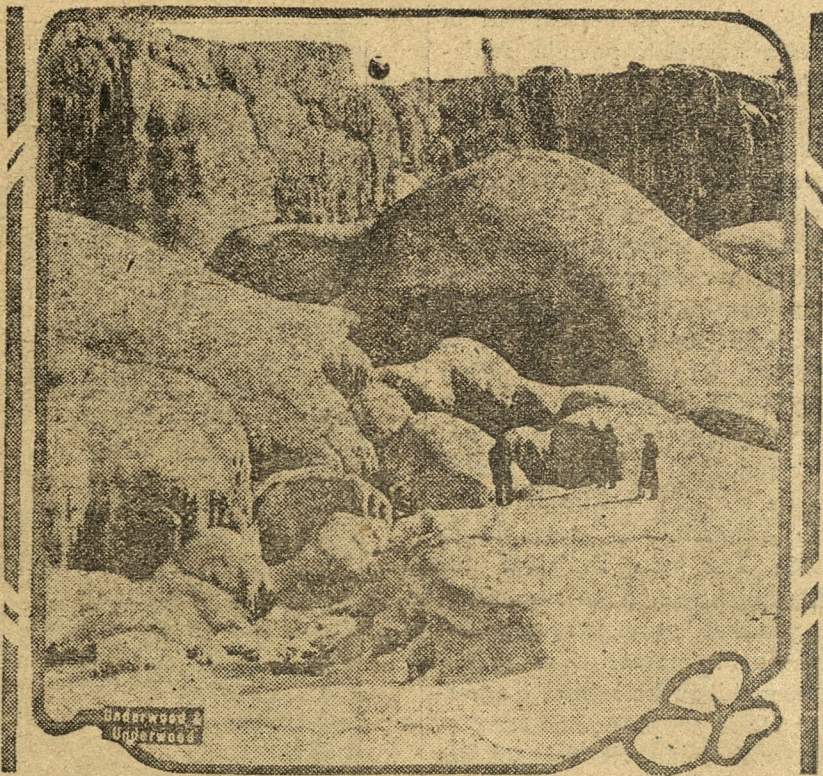
— Dobro, — sem odvrnil. — Povijta jadro in obrnita nazaj. — Čez noč ostanemo tukaj. — Kaj pa tako gledaš?

— Master, dva velika volka vidim, pri sebi pa nimamo nobene puške.

Resnično! Na bregu sta stala dva velika, skoraj bela volkova! Tekla sta tako, da sta nas imela vedno v vetru; cedile so se jima sline po živim človeškem mesu! Kadar smo mi prenehali veslati, sta se tudi volka ustavila, ko smo se mi pomaknili naprej, sta tudi volka stekla dalje.

(Dalje prihodnjič.)

ZAMRZNJENI NIAGARSKI SLAPOVI.

Velikastni Niagarski slapovi so v zadnjem času zamrznili in nudijo sedaj številnim obiskovalcem diven pogled na svojo zimsko krasoto.

— ANTHONY BIRK —

PAINTER AND DECORATOR

Izvršuje vsa slikarska dela znotraj in zunaj. Zmerne cene.

359 Grove St. Ridgewood, L. I.

Telefon: Evergreen 5506

-- Josephine Murn --

VELIKA ZALOGA ženskih in otroških oblek. Ima zvezo z največjimi trgovinami in more prodajati ceneje kot drugi trgovci.

ODPRTO od 6 do 9 ZVEČER

42 Halleck Avenue,

:::

RIDGEWOOD, L. C.

Telefon: Evergreen 6566

EDGAR ALLAN POE.

Slavnega Amerikanca so skušali posnemati znameniti pisatelji svetovnega slovesa, med njimi Verne, Maupassant in Evers, a dosegel ga ni nihče.

Dne 7. oktobra leta 1919, je preteklo sedemdeset let, kar je umrl eden najznačilnejših duhov Novega sveta, pisatelj Edgar Allan Poe. Čudovito in nenavadno, uprav kakor so čudovite in nenavadne njegove pesmi, povesti in sanjarije, sta bila življenje in konec tega slavnega moža. Zgodaj je osirotel, nakar je prišel k rednikom, ki so ga razvabili; postal je lahkomisljen in razposajen, tako da so ga slednjič tudi ti zavrgli, nakar je stal v svojem 20. letu drugič sam na vsem širokem svetu. Tedaj se je pričela zanj borba za obstanek. Ta borba ni bila lahka in končno ji je podlegel. — Kot pisatelj in časnikar, se je nesrečni mož, ki se je med tem oženil, komaj preri-val skozi življenje. Nato je zbolel, kakor tudi njegova žena, ki je kmalu nato podlegla svoji bolezni. Prezgodnja smrt ljubljene žene, pomanjkanje in nesrečna pijača, h kateri se je v svojem obupu zatekel, vse to je povzročilo prezgodnjo smrt moža, ki bi bil lahko še z neštetimi svojimi slavnimi deli obogatil svet. Umrl je dne 7. oktobra 1849 v Baltimore, star komaj 40 let.

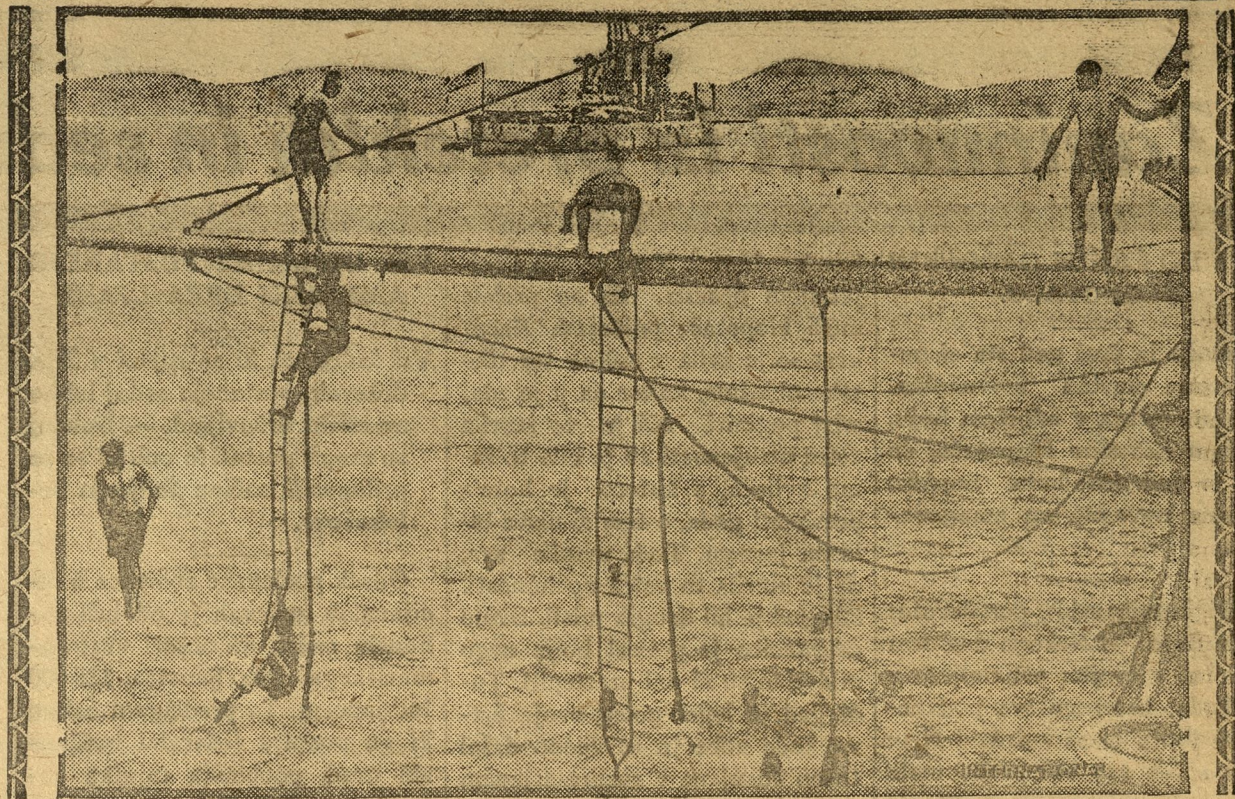
Kljub svojemu kratkemu življenju in veliki teži okolščin, je Poe zamislil in napisal neminljiva dela, in danes, 70 let po smrti nesrečnega pesnika in pisatelja, je njegova vrednost splošno priznana, njegova slava nevenljiva.

Skoro vsa njegova dela, ki jih je spisal v prozi ali nevezani besedi, so posvečeni opisovanju groze, vendar so tudi istočasno vsa na višku literarne popolnosti. Posebno rad je stopal pisatelj na obmejno črto med življenjem in smrtjo ter spisal z naravnost znanstvenim in ledenim mirom nebroj tozadevnih povesti. Po svojih fantastičnih povestih je visoko nadkriljeval Francoza Jules Verne-a, ki se je pojavil za njim. Tudi o perečem vprašanju našega modernega časa, o vodljivem zrakoplovu, je v svojih spisih mnogo razpravljal ter na to vprašanje duhovito odgovarjal. — Ta velik problem je končno rešen — znanost si je podvr-gla zrak, kakor si je podjarmila zemljo in morje. — In že tedaj je dal neki svoji povesti naslov: 'Z zrakoplovom iz Anglije v Ameriko.

Na poznejše pisatelje je izvajal Amerikanec Poe zelo velik vpliv. Pri Baudelairu, pri Villersu de l' Isle Adamsu, kakor tudi pri Maupassantu in Hans Eversu je opaziti vpliv tega velikega Amerikanca. Toda kdo od teh je dosegel tega velikega pisatelja groze?! Tozadevnih povesti nam v sedanjih časih ne primanjkuje, toda pri vseh teh povestih ne najdemo tega, kar pri njegovih, da čitatelj sam občuti vso težo žalostne tragike in obupa, kar pisatelj tako mojstrsko opisuje.

* - *

AMERIŠKI MORNARJI V JUŽNEM VO DOVJU.

Slika nam predstavlja ameriške mornarje, ki se kopajo v južnih vodah, kjer ima ameriška vojna mornarica svoje velike vojaške vaje.

Steber slovenske domovine.

Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše. — Malo imaš od življenja, uboga si mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina skupaj ostala. Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno v slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otrokom ostane.

Dr. Ivan Tavčar.

Za čistoto jezika.

Na jugoslovanski zapadni meji v Sovodnjem pri Gorenji vasi se je ustanovil krožek za izključevanje tujk. Član, ki je zakrivil prestop, je kaznovan s štirideset para ter so zbrali za Jugoslovansko Matico znesek 75 dinarjev.

MINLJIVA JE SLAVA SVETA.

Na sliki je videti nekdanj krasnega konja-belca, ki ki je svoječasno vozil kočijo angleške kraljeve dvojice. Sedaj je ta konj v "pokoju" ter vozi pesek na igrišča za golf.

Naše čitatelje smo seznanili s tem ameriškim pisateljem s povestjo 'Črna mačka', katero smo priobčili v 1. številki našega lista. — Sedaj bomo pričeli v kratkem priobčevati daljšo njegovo povest: — Dvojni umor v Rue Morgue, na katero že zdaj opozarjamo naše cenjene čitatelje.

Pri slikarju.

— Vi želite podobo za poročno darilo? Ta tukaj bi bila zelo primerna, imenuje se "Začetek viharja".

Učna ura.

Geolog: — V skoro največ jezikih je zemlja ženskega spola.

Učenec: — Aha, ker ne morete ugotoviti, koliko je stara.

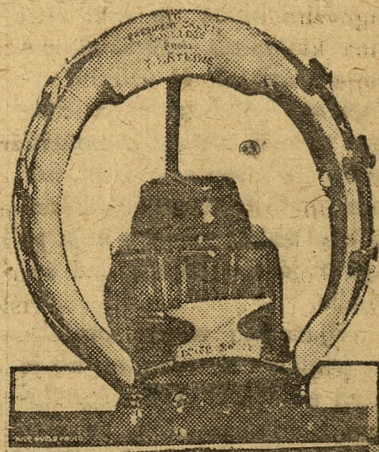
Skrbi.

— Nafakar, prinesite mi prostim zrezek.

— Takoj, gospod.

— Ali prosim velikega, sem zelo nervozen in me vsaka malenkost razburja.

TINTNIK PREDSED. OOCIDGE.

Zgoraj naslikani tintnik je naredil kovač Atkins v Boise, Idaho, iz konjske podkve ter ga poslal amerškemu predsedniku kot darilo. Predsednik ga je sprejel ter postavil na svojo pisalno mizo.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Tem potom naznanjam rojakom v Brooklynu in New Yorku, da sem prevzel znano dvorano in gostilno ter kegljišče

GROVE HALL

1818 — 20 Grove St., Brooklyn, N. Y.

blizu Seneca Ave.

To dvorano nudim za veselice, seje, svatbe in druge sestanke.

Dalje priporočam svoje

kegljišče

našim kegljačem, kakor tudi klubom in društvom pod ugodnimi pogoji.

A. PERSICH
lastnik.

JOSEPH CESARK REAL ESTATE

Prodaja hiše in lote. Odprto ves dan do 9 zvečer.

42 Halleck Ave. Ridgewood, L. I.

Telephon: Evergreen 6566

Zanimivosti iz preteklih in sedanjih dni

BOJ MED ČRNIM GADOM IN KLOPOTAČO.

Klopotača in črni gad sta si neizprosna smrtna sovražnika. Če se srečata v odprtem boju, zmaga navadno klopotača, če pa jo gad nenadoma napade, ostane navadno on zmagovalec.

Neki časnikarski poročevalec pripoveduje: — Nekega dne sem se vračal s svojim prijateljem z izprehoda, katerega sva podvzela globoko v gozd v državi New Mexico. Šla sva baš preko male ravnice, ko sva začula rožljanje kače klopotače. S prijateljem sva se takoj ustavila in par trenutkov za tem sva bila priča strašnem boju, ki se je vnel med dvema smrtnima sovražnikoma — kačo klopotačo in velikim črnim gadom. Kljub temu, da je črni gad manjši kot je klopotača, je vendar strašen sovražnik, ker je mnogo bistroumnejši od klopotače, in kakor vemo, v boju pa zmaga najčešče zvijača nad surovo silo.

S prijateljem nisva zapazila gada prej, kot v trenutku, ko je hlastnil po vratu klopotače. Nerazumljivo je nama bilo, kako se je gad mogel tako tiho in neopazeno približati klopotači. Ako zgrabi gad enkrat klopotačo za vrat, tedaj je skoraj gotovo, da je ne bo spustil prej, dokler ju 'smrt ne loči', kakor pravimo. — Če se pa gadu to ne posreči in če se obe kači srečata v odprtem boju, tedaj pa pripomorejo ostri zobje klopotače večinoma zadnji k zmagi.

V tem slučaju se je gadu skok na vrat klopotače posrečil, in kakor hitro jo je zgrabil gad za vrat ga je tudi trdno držal ter se zagrizel vanj. Klopotača se je besno in obupno branila, se zvijala in odskakovala, da bi se rešila strašnih klešč, toda vse zaman. Kljub vsem svojim naporom ni mogla pripraviti gada do tega, da bi izpustil svojo žrtev.

Ta boj na življenje in smrt je trajal poldrugo uro, ne da bi si pri tem privoščili kači niti se-

kundo odmora. Nato pa sva s prijateljem opazila, da so pričele moči klopotače pojemati. Naenkrat se je zvila v zvitek ter tiho tako obležala, kakor da ji je zdaj zdaj poginili. Ali je to storila vsled utrujenosti ali je bila to samo zvijača, s katero je hotela preslepiti gada, o tem si nisva bila na jasnem. Toda menila sva, da je storila to vsled upehanosti. Ali gad je bil drugih misli. Svojo sovražnico je poznal bolje nego midva in se ni dal preslepiti. Tudi gad je legel poleg svoje žrtve, toda zobe je še vedno držal trdno stisnjene v razmesarjenem vratu klopotače.

Čez nekaj časa, ko je klopotača opazila, da se ji njena ukana ni posrečila, je šinila naenkrat kvišku ter pričela nadaljevati boj z močjo, ki jo ji je dal obup. Zopet se je pričela stara igra, končno so pa jele klopotače zapuščati moči. Spet je legla, da bi poginila, le s to razliko, da se sedaj ni potuhnila. Zdaj je bilo po njej. Preteklo je še kakih deset ali petnajst minut, in kača je bila mrtva. Toda tudi sedaj je gad še trdno držal sovražnico. Šele potem, ko je pričelo truplo klopotače postajati trdo, je potegnil svoje zobe iz razmesarjenega vratu.

Tragedija je bila končana in sledila je komedija. Zmagovalec sicer ni triumfiral in plesal okoli svojega mrtvega sovražnika, vendar pa se je pričel pripravljati, da proslavi svojo zmago. Prišel je s tem, da je naravnal truplo svoje nasprotnice ter izgladil vse gube, ki so se nahajale na njem. Kakšne namene je gad pri tem zasledoval, o tem nisva imela s prijateljem niti pojma. Kakor je bilo videti, je hotel sedaj gad igrati vlogo pogrebca in morda je hotel svoji nasprotnici celo prirediti veliko dušen pogreb.

Še večje je bilonajno začudenje, ko sva opazila, da je pričel gad truplo svoje nasprotnice lizati, in sicer od enega konca do drugega, od glave do repa. Tako je delal kakih deset minut, nato

VSI INDIJANCI POSTANEJO AMERIŠKI DRŽAVLJANI.

Vsi Indijanci, ki so rojeni v Zdr. državah, postanejo sedaj lahko ameriški državljani. — Dozdaj so mogli postati le oni, ki so se prilagodili načinu življenja belokožcev.

Odsek poslanske zbornice o indijanskih zadevah je odobril zakonski načrt, da otvori vrata ameriškega državljanstva 125.000 Indijancem. Ta predlagani zakon ki ga podpira federalni indijanski urad, pooblašča tajnika notranjih zadev, naj po svoji uvidevnosti izda državljanske papirje vsakemu Indijancu, rojenemu v Združenih državah, ki ni še ameriški državljan, a hoče postati. S tem, da mu vlada na njegovo prošnjo izda državljanski certifikat, postane dotičnik ameriški državljan. Predlagani zakon izrecno določa, da državljanstvo ne bo na nikak način skržilo ali se drugače dotikalo Indijanceve pravice do plemenske ali druge lastnine.

Dve tretjini vsega indijanskega prebivalstva Združenih držav že uživa amer. državljanstvo; ameriških državljanov indijanskega plemena je približno 200.000. Predlagani zakon odpravi obstoječe ovire, ki so mnogim Indijancem onemogočale dosego državljanstva, in jim ponuja pravice in značaj državljanstva, ako le prosijo za to.

Mnogi se bodo morda čudili, kako je to, da ti Indijanci še niso ameriški državljani. Po sedaj obstoječih zakonih so mogli namreč Indijanci postati ameriški državljani le tedaj, če so zapustili svoje rezervacije (zemljišča, odkazana poedinim indijanskim plemenom), se odcepili od svojega rodu in prevzeli način življenja belokožcev.

Predlagani zakon dovoljuje Indijancem, da dobijo državljanske papirje, brez ozira na njih način življenja.

pa se je splazil h glavi klopotače ter jo mirno opazoval. S prijateljem sva ugibala, kaj bo neki sedaj in kako jo misli zagrebsti. In res jo je gad zagrebel, toda popolnoma drugače, kakor sva midva pričakovala. Gad je namreč naenkrat razklenil svoje čeljusti, kolikor je mogel, in v naslednjem trenutku je izginila glava klopotače v njegovem gobcu. Nato je pričel gad goltati, se daviti, sliniti in požirati, tuintam je malo počival, nato pa spet goltal in se davil, dokler ni končno požrl celega trupla klopotače, ki je bila — večja nego on sam. — Nato se je neokretno in leno splazil v grmovje, da tekom par mesečnega brezdelja prebavi truplo svoje sovražnice.

Naš Dom piše za interese vašega doma, zato glejte, da bo čimprej redno prihajal v vaš dom. Pošljite naroč. in ne odlašajte!

PRVO KLOROFORMIRANJE.

Proti uporabi kloroforma so zagrnali ljudje velik krik in vik.

Značilno je, da so najbolj ugovarjali proti uporabi istega zdravniški sami.

Kloroform je poznan od leta 1831, ko sta ga odkrila Liebig in Souberain; štiri leta pozneje pa je njegovo kemično sestavino dognal in označil francoski kemik Dumas.

Prvikrat je uporabil kloroform kot omamljivo sredstvo pri operaciji slavní zdravnik za ženske bolezni in porode James Simpson v Edinburgu. Simpson se je pri porodnicah posluževal etra kot omamljivega sredstva, toda ni bil z njim zadovoljen, zlasti ker je prepočasno deloval. Nato je preizkusil na sebi in svojem asistentu različna druga sredstva ki jih je dobil v lekarni. Ti poskusi so se vedno vršili zvečer in ponoči, kajti podnevi je bil slavní zdravnik preveč zaposlen v svoji praksi.

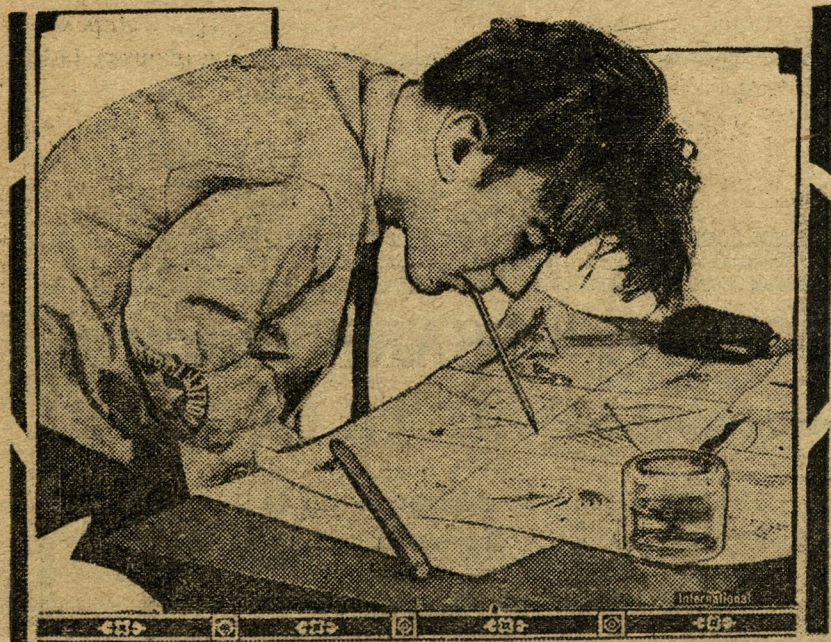
Po mnogih poskusih je dne 4. novembra zvečer leta 1874 našel ta zdravnik slučajno v svoji omariči malo stekleničico kloroforma, katero je bil nekdanj sam tja postavil, ker si ni mogel misliti, da bi mogla biti ta debela tekočina uporabna tudi za vdihavanje. Sedaj pa se je namenil preizkusiti to vsebino. Tekočino je zlijl v par kozarcev, nakar je te kozarce razdelil med svoje asistente ter si seveda prihranil čašo tudi zase. Zdravniki so, v veliko začudenje doktorjeve družine, postali naenkrat veseli in glasni — nato se ni doktor spomnil na nič več, dokler se ni znašel potem naenkrat na tleh. Poleg njega je ležal eden njegovih asistentov z odprtimi očmi in glasno smrčec, tik njega je ležal nadaljni asistent.

Doktor je takoj izprevidel, da mora biti kloroform dosti hitrejši in uspešnejši omamljivo sredstvo kakor eter, in že naslednjega dne ga je uvedel v svoji praksi. —

Sprva je bil kloroform deležen iste usode, kakor so jo deležne vse velike nove iznajdbe: proti uporabi te omame je nastal strašen vik in krik. Proti kloroformu so nastopili zlasti zdravniki, ki so trdili, da povzroča to sredstvo krvavitve, vnetje pljuč, — blaznost in kap. Zdravnik pa je vsem tem zelo previdno in modro odgovarjal:

— Ko se je izboljšala poštna zveza iz Edinburga v London ter se je skrajšalo vožnjo iz enega mesta v drugega od 14 na 3 dni, so tiso tudi različni zatrjevali, da zadene ljudi, ki se vozijo s to pošto, mnogokrat kap vsled prehitre vožnje! — Zdravniki so umolkneli ter morali končno priznati izvrstna sredstva kloroforma. —

UMETNIK BREZ ROK

Henry Wiegman, 15 let stari deček iz Chicago, Ill., nima rok, a je kljub temu vzoren učenec v šoli. Piše in riše s pomočjo svojih zob, s katerimi drža pero ali svinčnik.